МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: **СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЗМІНИ МОДЕЛЕЙ РОМАНТИЧНИХ СТОСУНКІВ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ**

Виконала: студентка ІІ курсу,
групи 8.0534- 2-з
спеціальності 053 Психологія
освітньої програми: 053 Психологія
Гузенко Владислава Олександрівна
Керівник: д.пед. н., професор кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності Пономаренко О. В.
Рецензент: д.пед. н., професор, зав. кафедри акторської майстерності Локарєва Г. В.

Запоріжжя – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціальної педагогіки та психології
Кафедра психології
Рівень вищої освіти магістр
Спеціальність 053 Психологія
Освітня програма 053 Психологія

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
к.психол.н., доцент. Н.О. Губа
«____»_____2025 р.

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ
Гузенко Владиславі Олександрівні

Тема роботи Соціально-психологічні зміни моделей романтичних стосунків у цифрову епоху
керівник роботи Пономаренко О. В,. д. пед. н., професор кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності
затверджені наказом ЗНУ від «02» 10 2025 року № 1393-с
2. Строк подання студентом роботи _____
3. Вихідні дані до роботи аналіз психолого-педагогічної літератури.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки: здійснити теоретичний огляд концепції психологічного дистресу та описати зв’язок між психологічним дистресом та особливостями романтичних стосунків; підібрати та апробувати інструментарій для дослідження особливостей романтичних стосунків, вираженості симптомів ПТСР та характеристик діадного допінгу; визначити особливості зв’язку між вираженістю симптомів ПТСР та задоволеністю романтичними стосунками, сексуальними стосунками та характеристиками діадного копінгу; визначити роль діадного копінгу у вираженості симптомів ПТСР.

5. Перелік графічного матеріалу: 2 таблиці, 9 рисунків

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання Видав	Завдання прийняв
Вступ	Пономаренко О. В, професор		
Розділ 1	Пономаренко О. В, професор		
Розділ 2	Пономаренко О. В, професор		
Розділ 3	Пономаренко О. В, професор		
Висновки	Пономаренко О. В, професор		

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та систематизація матеріалу	січень –лютий 2025 р.	Виконано
2	Робота над вступом	березень 2025 р.	Виконано
3	Робота над першим розділом	квітень-травень 2025 р.	Виконано
4	Робота над другим розділом	липень 2025 р.	Виконано
5	Робота над третім розділом	червень -серпень 2025 р.	Виконано
6	Написання висновків	вересень 2025 р.	Виконано
7	Передзахист	жовтень 2025 р.	Виконано
8	Нормоконтроль	листопад 2025 р.	Виконано

Студент _____ В. О. Гузенко

Керівник роботи _____ О. В Пономаренко

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ Г. В. Коваль

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота магістра: 46 сторінок, 9 рисунків, 2 таблиці, 45 джерел, 9 додатків.

Об'єкт дослідження: динаміка змін романтичних стосунків під впливом цифрової комунікації, технологічної медіації та соціально-психологічних чинни ків воєнного часу.

Предмет дослідження: соціально-психологічні механізми та прояви

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити особливості романтичних стосунків в контексті дистресу, який переживають партнери під час війни

Гіпотеза дослідження: рівень дистресу, спричиненого умовами війни, істотно впливає на якість романтичних стосунків партнерів: зі зростанням дистресу знижується рівень задоволеності стосунками, довіри та емоційної близькості.

Методи дослідження: теоретичні: теоретико-методологічний аналіз, класифікація й систематизація наукових джерел, порівняння й узагальнення даних досліджень; емпіричні: спостереження, тестування.

Наукова новизна: уперше виявлено специфічний вплив військового дистресу на якість романтичних стосунків та визначено психологічні чинники, що посилюють або послаблюють цей вплив.

Галузь використання: результати можуть бути застосовані в практичній психології та сімейному консультуванні для підтримки пар, які переживають наслідки війни.

ВІЙНА, ЕМОЦІЙНИЙ СТАН, ТРИВОГА, СТОСУНКИ, СПІЛКУВАННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ, ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН.

SUMMARY

Huzenko V. O. Socio-psychological changes in models of romantic relationships in the digital era.

This thesis examines interpersonal and romantic relationships during wartime, with a particular focus on changes in emotional needs, intimacy, psychological state, and stress coping strategies.

The qualifying work consists of Introduction, 3 Chapters, Conclusion, References (45 items, 39 of foreign origin), 9 appendix on 14 pages. The qualifying work volume is 65 pages long, 46 of them – main text. There are 2 tables and 9 illustrations.

The research object: The dynamics of changes in romantic relationships under the influence of digital communication, technological mediation, and socio-psychological factors during wartime.

The research subject: Socio-psychological mechanisms and manifestations.

The research goal: To theoretically substantiate and empirically investigate the characteristics of romantic relationships in the context of distress experienced by partners during war.

The research tasks are: To achieve this goal, the following tasks were formulated:

1. To analyze theoretical approaches to romantic and interpersonal relationships in periods of crisis and extreme stress.

2. To examine the psychological effects of war—such as anxiety, fear, emotional exhaustion, displacement, and trauma—on individuals' ability to form and maintain relationships.

3. To investigate changes in intimacy, sexual expression, emotional closeness, and communication during wartime.

4. To conduct an empirical study to identify common patterns, coping mechanisms, and factors that support or hinder relationship stability during war.

5. To formulate practical recommendations for psychologists and individuals experiencing relational difficulties under wartime conditions.

Chapter 1 « theoretical approaches to relationships, intimacy, and emotional needs in crisis» provides theoretical analysis of the development of

In the Chapter 2 « influence of wartime stress on emotional state, communication, attachment, and relationship dynamics»

Chapter 3 « empirical research: methodology, data analysis, and recommendations» explains the design and methods of research.

Key words: War, Emotional state, Anxiety, Relationships, Communication, Displacement, Psychological state.

ЗМІСТ

ВСТУП 8

РОЗДІЛ 1. МІСЦЕ ТА РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО СТРЕСУ У РОМАНТИЧНИХ СТОСУНКАХ ПІД ЧАС ВІЙНИ 11

1.1. Вплив воєнного стресу та цифрового середовища на динаміку романтичних стосунків 11

1.2. Особливості партнерських стосунків в контексті стресу війни 18

1.3. Теоретична модель вивчення симптомів ПТСР в контексті романтичних стосунків 22

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОМАНТИЧНИХ СТОСУНКІВ В КОНТЕКСТІ СТРЕСУ, ЯКИЙ ПЕРЕЖИВАЮТЬ ОСОБИ ПІД ЧАС ВІЙНИ 25

2.1. Етапи, методики та вибірка дослідження 25

2.2. Аналіз даних 29

РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОМАНТИЧНИХ СТОСУНКІВ В КОНТЕКТСІ СТРЕСУ, ЯКИЙ ПЕРЕЖИВАЮТЬ ОСОБИ ПІД ЧАС ВІЙНИ 31

3.1. Особливості вираженості симптомів ПТСР, романтичних стосунків та здатності до діадного коупнігу 31

3.2. Дискусія результатів дослідження особливостей романтичних стосунків в контектсі стресу, який переживають особи під час війни 39

ВИСНОВКИ 44

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 47

ДОДАТКИ 52

ВСТУП

Повномасштабна війна Росії проти України, що розгорнулася 24 лютого 2022 року змінила звичний порядок життя. Міжнародна організація з міграції повідомляє, що від початку російського вторгнення понад 7 мільйонів українців є внутрішньо переселеними. Натомість, згідно даних опитування ООН, 85% українських переселень закордон – це жінки (Статистика переселення осіб з України). Багато людей вимушено переселенні в інші регіони країни або закордон, безліч сімей переживає розлучення з партнером, а також відчуття втрати рідних та близьких людей. Війна позначається на різних сферах життя людей, а особливо на стосунках з близькими людьми. У роботі припускається, що війна має вплив і на романтичні стосунки, зокрема через стрес, який переживають партнери внаслідок війни.

З попередніх досліджень відомо, що надмірний стрес посилює негативні переживання та проблеми, які існують у близьких стосунках. Randall і Bodenmann, виявили, що стрес кожного з партнерів окремо та подружній стрес всередині пари негативно впливає на задоволеність романтичними стосунками та тривалістю подружнього життя (Randall, & Bodenmann, 2009). Buck та Neff виявили, що надмірний стрес одного партнера може переміщуватись з одного партнера на іншого, що спричинює більш негативне ставлення до партнера та негативну оцінку романтичних стосунків (Buck, & Neff, 2012).

Актуальність дослідження пояснюється тим, що це може допомогти краще зрозуміти наслідки війни для особистих взаємин та розвитку відносин між людьми. Дослідження може виявити, як війна впливає на динаміку романтичних стосунків, які зміни відбуваються в стосунках під час війни, та які наслідки це може мати на довгострокове здоров'я та добробут людей.

Знання про вплив війни на романтичні стосунки може також допомогти розробити ефективні програми підтримки та реабілітації для тих, хто переживає війну та має проблеми в особистих взаєминах. Такі програми можуть допомогти людям краще зрозуміти свої емоції та пристосуватися до нових умов життя, що знижує ризики розвитку психічних захворювань та поліпшує загальний рівень благополуччя у суспільстві.

Об’єкт дослідження – динаміка змін романтичних стосунків під впливом ци фрової комунікації, технологічної медіації та соціально-психологічних чинників воєнного часу.

Предмет дослідження – соціально-психологічні механізми та прояви романтичних стосунків під час військового стану.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити особливості романтичних стосунків в контексті дистресу, який переживають партнери під час війни

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний огляд концепції психологічного дистресу та описати зв’язок між психологічним дистресом та особливостями романтичних стосунків;

2. Підібрати та апробувати інструментарій для дослідження особливостей романтичних стосунків, вираженості симптомів ПТСР та характеристик діадного копінгу. Зібрати дані за допомогою онлайн форми.

3. Здійснити статистичне опрацювання даних та проаналізувати зв’язок між особливостями романтичних стосунків у осіб з різним рівнем психологічного дистресу; визначити особливості зв’язку між вираженістю симптомів ПТСР та задоволеністю романтичними стосунками, сексуальними стосунками та характеристиками діадного копінгу; визначити роль діадного копінгу у вираженості симптомів ПТСР.

Методи дослідження: теоретичні: теоретико-методологічний аналіз, класифікація та систематизація наукових джерел, порівняння й узагальнення даних досліджень; методи психодіагностики, опитування, тестування, інтерв'ю.

Практична значущість полягає в тому, що отримані дані потенційно можуть стати теоретичною та практичною базою для подальших психологічних досліджень. Також результати даної наукової роботи будуть корисними для психологів та психотерапевтів, що досліджують та працюють з парами у своїй практиці.

Надійність та вірогідність результатів дослідження забезпечувались методологічним обґрунтуванням вихідних положень; використанням методів, адекватних меті та завданням дослідження.

Структура кваліфікаційної роботи магістра. Складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел із 45 найменувань і додатку на 14 сторінках. Загальний обсяг основного тексту – 46 сторінок. Робота містить 2 таблиці і 9 рисунків.

РОЗДІЛ І
МІСЦЕ ТА РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО СТРЕСУ У РОМАНТИЧНИХ СТОСУНКАХ ПІД ЧАС ВІЙНИ

1.1 Вплив воєнного стресу та цифрового середовища на динаміку романтичних стосунків

Вплив психологічного стресу на організм людини

Війна спричиняє додатковий тиск на ментальне здоров’я. У людей зростає рівень психологічного стресу, що в свою чергу може призвести до довготривалих змін у психологічному благополуччі. Дослідження, що проводилось на початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну у березні 2022 року виявило симптоми психологічного дистресу у 52,7% населення, 54,1% з досліджуваних повідомили про симптоми тривоги, 46,8% повідомили про симптоми депресії, з вибірки у 801 респондента. (Wen Xu та інші, 2022). Досліджуючи ментальне здоров’я населення ми розпочинаємо з оцінки рівня психологічного стресу. Найбільш поширеною концепцією стресу є концепція Г. Селльє. У цій концепції він визначив стрес як "неспецифічну відповідь організму на будь-яку пред'явлену йому вимогу" і поділяв стрес на два види: еустрес та дистрес [40]. Еустрес – стрес, який мобілізує організм і допомагає йому здобути новий досвід та адаптуватись до нових умов життя. Еустрес є короткотривалий і не дуже інтенсивний. Натомість, якщо рівень інтенсивності та тривалості стресу збільшується, еустрес перетворюється на дистрес, який вже шкодить організму людини. Загалом вплив стресу на організм характеризується зміною біологічнихпоказників: підвищення серцебиття, пришвидшення серцебиття, напруження м’язів, активація

наднирників та виділення «гормонів стресу»: кортизолу, адреналіну та норадреналіну [3].

Окрім біологічного прояву стресу, в психології є концепція психологічного або ж емоційного стресу. Емоційний стрес характеризується сильно забарвленими, афективними переживаннями, позитивного чи негативного характеру, які супроводжують стресову подію і мають негативний вплив на психологічне благополуччя. Також, у психології, виділяють два різновиди стресу: гострий та хронічний.

Гострий стрес – це короткотривала реакція організму на подразник; ця реакція зазвичай зникає через деякий час після того, як зникає подразник. Прикладом гострого стресу може бути фізична травма, несподівана новина або важке завдання на роботі.

Натомість, хронічний стрес – це тривала реакція організму на подразник, який може продовжуватися дні, тижні, місяці або навіть роки. Це може бути, наприклад, постійна напруга на роботі, конфлікти в особистому житті або хронічні хвороби.

Згідно з дослідженням, проведеним у 2017 році, гострий стрес може бути корисним для організму, оскільки він може покращувати функції мозку та сприяти розвитку нових нейронних зв'язків. Однак, хронічний стрес, навпаки, може призвести до зниження когнітивних функцій та посилення ризику виникнення психічних та фізичних захворювань [30]. Наприклад, хронічний стрес здатен впливати на зменшення об’єму гіпокампу – регіону мозку, який відповідає за формування та зберігання пам'яті. Це може призвести до зниження когнітивної функції та погіршення пам'яті [28].

А також, хронічний стрес впливає на зміну об’єму амигдали та префронтальної кори, що супроводжується когнітивними змінами мозку, підвищенням тривожної поведінки, а також слабкою регуляцією емоцій [38]. У

дослідженнях на тваринах було виявлено, що нейрони в гіпокампі та префронтальній корі реагують на повторюваний хронічний стрес у формі атрофії, що призводить до погіршення пам'яті. З іншого боку, нейрони в мигдалеподібному тілі відзначаються реакцією активації, що зумовлює підвищення рівня тривоги та агресії [28]. Вливаючи на мозок людини стрес впливає на її когнітивні функції, сприйняття, та осмислення інформації і зовнішнього світу.

Роберт Сапольськи у своїй книзі [Чому зебри не хворіють на виразку] описує наслідки хронічного стресу для організму людини: постійна втома, підвищений ризик розвитку діабету, захворювання серцево-судинної системи, підвищена ймовірність розвитку виразки шлунку, розлади ендокринної та репродуктивної систем[5].

Отож, психологічний стрес робить людину більш схильною до розвитку психічних захворювань та інших дисфункцій, а також тривалих змін в організмі.

Вплив психологічного стресу на романтичні стосунки в умовах війни та цифрової комунікації

Психологічний стрес, спричинений війною, є одним із найпотужніших факторів дестабілізації міжособистісних стосунків. Для романтичних партнерів він створює ситуацію підвищеної тривожності, невизначеності та емоційної напруги, що трансформує як індивідуальні реакції, так і характер взаємодії у парі. У контексті війни романтичні зв’язки набувають подвійної функції: з одного боку, вони можуть виступати джерелом підтримки й психологічної безпеки, а з іншого – стають вразливими до конфліктів, дистанціювання та емоційного виснаження.

За даними як українських, так і міжнародних досліджень [37; 43], стрес у період воєнних дій призводить до змін у прив’язаності, комунікативній поведінці та способах емоційної регуляції партнерів. У людей посилюється

потреба у близькості, але вона часто поєднується зі страхом втрати, провиною вижившого, гіперконтролем або униканням тем, пов’язаних із небезпекою. Це може провокувати як підвищення інтимності, так і емоційну ізоляцію.

У цифрову епоху стресові реакції проявляються не лише у безпосередньому спілкуванні, а й у поведінці в онлайн-середовищі. Соціальні мережі, месенджери, відеозв’язок та платформи на кшталт Telegram, Instagram і Zoom виконують функцію засобів підтримання контактів на відстані, але одночасно стають простором для тривоги, ревнощів і спотвореного сприйняття партнера (наприклад, через відсутність відповіді, перегляд сторіс або онлайн-статус). Виникають такі феномени як цифрова ревнощі, гіперкомунікація, емоційний «гостинг», стрес від інформаційного перевантаження [15; 22].

Особливої уваги заслуговує питання впливу дистанції. Багато пар під час війни змушені підтримувати стосунки виключно онлайн, що змінює традиційну динаміку розвитку близькості. Дослідження показують, що за умов вимушеного цифрового формату (наприклад, коли партнери перебувають у різних країнах або на службі), зростає роль вербального саморозкриття, а невербальна складова майже зникає, що може призводити як до поглиблення емоційної близькості, так і до її руйнування через нестачу тілесного контакту [1].

Водночас психологічний стрес підсилює не лише ризики, а й потенціал розвитку стосунків: у багатьох пар спостерігається зростання підтримки, переосмислення цінностей і поглиблення довіри. Позитивні форми адаптації пов’язані з такими механізмами, як емоційна взаємодія, використання емпатійних стратегій онлайн-спілкування, підтримка через гумор, спільні цифрові ритуали (наприклад, «вечірні дзвінки перед сном», онлайн-перегляди фільмів).

Таким чином, вплив психологічного стресу на романтичні стосунки в умовах війни та цифрової комунікації є амбівалентним: він одночасно загрожує

стійкості стосунків і створює умови для їхнього оновлення та переосмислення. Ключовим чинником є не лише стрес як такий, а стратегії його подолання та особливості цифрової взаємодії**,** які або сприяють збереженню відчуття близькості, або, навпаки, підсилюють дистанцію між партнерами.

Крім того, стрес може призвести до зменшення інтересу до сексу та інтимності, що також може вплинути на партнерські стосунки [7]. Також, підвищений рівень стресу пов'язаний із збільшенням випадків сексуальних дисфункцій у чоловіків та жінок, таких як зниження сексуального бажання та еректильна дисфункція у чоловіків та зниження сексуального бажання та оргазмічна дисфункція у жінок. Отже, стрес може мати негативний вплив на сексуальне задоволення людей [10].

Таким чином ми спостерігаємо, як хронічний стрес охоплює всі сфери нашого життя, впливаючи на наш організм та фізіологію, наші стосунки з іншими людьми та психологічне благополуччя.

Посттравматичний стресовий розлад як фактор трансформації романтичних стосунків у цифрову епоху в умовах війни

Війна та конфлікти можуть мати значний вплив на психологічне здоров'я не лише військового, але й цивільного населення. Ці фактори, можуть призводити до розвитку хронічного стресу у людей, які переживають війну. Стрес від війни може мати різноманітні психологічнінаслідки.

Психологічні наслідки війни не обмежуються індивідуальними переживаннями, а безпосередньо впливають на систему міжособистісних взаємин, зокрема на романтичні стосунки. Людина з ПТСР може мати труднощі з довірою, підтриманням емоційної близькості, саморегуляцією та конструктивним вирішенням конфліктів. У партнерських стосунках це може проявлятися у вигляді дистанціювання, різких перепадів настрою, ревнощів, потреби у гіперконтролі або, навпаки, уникання спілкування, психологічних

наслідків війни це – посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), який має наступні симптоми, що діляться на 4 блоки:

- Інтрузії – нав'язливі думки, тривожні сни, повторювані спогади про травматичні події, такі як смерть близької людини або обстріл свого міста, досвід евакуації, тощо;

- Уникання – уникнення місць, людей, предметів, діяльності, що можуть нагадувати про травмуючу подію;

- Зміни в сприйнятті та настрої – «спотворені думки про причину чи наслідки події, що призводить до неправильного звинувачення себе чи інших; постійний страх, жах, гнів, провина або сором; значно менший інтерес до занять, якими користувалися раніше; відчуття відчуженості або відчуженості від інших»

- Зміни збудження та реактивності – підвищений рівень дратівливості, часті спалах агресії та гніву [6; 25].

Сучасні романтичні стосунки розвиваються у цифровому середовищі, де значна частина емоційної та комунікативної взаємодії переноситься в онлайн. Для людей, які переживають ПТСР, цифровізація стає одночасно адаптаційним ресурсом і додатковим стресором. З одного боку, цифрові платформи [Telegram, WhatsApp, Zoom, Instagram] дозволяють підтримувати зв'язок на відстані, створюють ілюзію спільної присутності, дають можливість обмінюватися повідомленнями у будь-який момент, включатися у ритуали підтримки навіть у різних часових зонах. Для пар, розділених війною, такі практики стають критично важливими для збереження емоційної близькості.

Проте цифрова комунікація також змінює способи вираження і проживання травми. У людей з ПТСР можуть посилюватися:

– нав'язливе відстеження онлайн-статусу партнера;

– цифрові ревнощі;

– гіперчутливість до затримки відповіді;

– інформаційне перенавантаження через воєнні новини;

– повторне травматичне переживання через медіаконтент (відео, дописи, фото).

Дослідження [17] зазначають, що цифровізація призводить до появи нових форм прояву ПТСР, таких як:

- цифрова гіперв'язність (патологічна залежність від постійного зв'язку);

- екранне уникання (відмова від відеодзвінків, блокування комунікації);

- соціально-порівняльний стрес (порівняння свого життя з чужими онлайн-образами);

- тригерна реакція на воєнний медіаконтент.

Розвиток ПТСР серед цивільного населення внаслідок війни залежить від багатьох факторів, таких як: тяжкість та тривалість конфлікту, рівень насильства та особисте переживання травмуючих подій, а також наявність програм підтримки та доступу до лікування. Наприклад, дослідження ментального здоров'я цивільного населення після війни на Шрі-Ланці виявило, що ризик розвитку ПТСР серед цивільного населення може бути досить низьким, – приблизно 7% [20]. Однак, в інших дослідженнях було зазначено, що відсоток ризику може бути значно вищим. Наприклад, дослідження цивільного населення, що пережили війну в Афганістані, вказують на розвиток ПТСР у 42% населення [12].

Отже, точний відсоток цивільного населення, яке розвиває ПТСР внаслідок війни, може варіюватися в залежності від різних чинників. Відтак, у нашому дослідженні, ми вимірюємо психологічний дистрес, спричинений війною, вираженістю симптомів ПТСР серед неклінічної вибірки.

1.2 Особливості партнерських стосунків в контексті стресу війни

Взаємозв’язок між психологічним дистресом та якістю романтичних стосунків

Війна є дестабілізуючою подією, яка може суттєво вплинути на всі аспекти життя людей. Зокрема, партнерські стосунки зазнають змін під час війни. По –перше, війна може призвести до розлуки між партнерами через те, що вони можуть бути змушені роз'їжджатися в різні області чи навіть країни через втечу від війни або зміну місця проживання. Це може призвести до віддалення між партнерами, погіршення зв'язку та зниження рівня інтимності у стосунках. По-друге, війна може викликати значний рівень стресу у партнерів, що може призвести до зниження якості стосунків. Часті конфлікти, турбота про безпеку та здоров'я, а також втрата близьких можуть суттєво впливати на психічний стан партнерів та зменшити їхню здатність до спілкування та підтримки один одного. По-третє, війна може призвести до зміни ролей у партнерських стосунках. Наприклад, якщо чоловік змушений залишити свою родину та брати участь у війні, то жінка може стати головним джерелом доходу для сім'ї та приймати рішення, які раніше належали до компетенції чоловіка. Це може призвести до зміни взаємин у парі та зміни вимог щодо ролей та обов'язків кожного з партнерів. Всі ці події є додатковим джерелом стресу у партнерських стосунках.

Низка сучасних досліджень вказують на зв’язок між стресом, ПТСР та якістю партнерських стосунків [25]. Дослідники використовували дані з багатьох національних опитувань, включаючи опитування, проведені в Сполучених Штатах, Японії та Європі. У результаті аналізу даних дослідження виявилося, що партнери, які мають високий рівень стресу, мають менш задовільні стосунки. Крім того, партнери, які переживають великий рівень

стресу, зазвичай менше підтримують один одного в складних ситуаціях, що також може впливати на якість стосунків. Дослідження підтвердило, що стрес може мати негативний вплив на якість стосунків між партнерами [22].

Наприклад, Монсон та інші припускають, що такі симптоми ПТСР, як поведінкове уникнення та емоційне заціпеніння, негативно впливають на стосунки шляхом зменшення залученості до занять, які приносять обом задоволення або зменшення вираження любовних почуттів. Зокрема, емоційне заціпеніння може заважати інтимній близькості, тоді як гнів та агресія, ймовірно, зменшують відчуття безпеки партнера у стосунках [32]. Значна кількість досліджень вказує, що посттравматичний стресовий розлад пов'язаний із нижчим рівнем задоволеності стосунками та вищим рівнем подружніх конфліктів і агресії всередині пари [32]. Дослідження Сюзани Л. Рей виявили, що емоційне заціпеніння/уникнення та гнів, негативно впливають на партнерські стосунки через посилення емоційного відсторонення партнера [37].

Партнер фізично присутній, але психологічно відсутній. Дослідження Р. Декеля (Dekel, Goldblatt, Keidar, Solomon, & Polliack, 2005) описують емоційний стан дружин, чоловіки який мають поставлений ПТСР, як такий, що стає схожим до емоційного стану чоловіка з ПТСР. Жінки поступово відчувають симптоми, подібні до симптомів їхніх чоловіків, і самі стають глибоко ними враженими. Часто дружини чоловіків з ПТСР починають переживати також симптоми депресії, тривоги, почуття сорому та провини [14]. Це припущення також підтверджують дані іншого дослідження, у якому було припущено, що життя з партнером, у якого є симптоми посттравматичного стресового розладу, підвищує ймовірність переживання стресу, тривоги або депресії [17]. Дослідження Сюзани Л. Рей виявили, що емоційне відсторонення від сімейної підтримки створює складнощі у лікуванні психологічного дистресу. Її дослідження вказує на те, що «соціальна

підтримка тісно пов’язана з позитивними результатами лікування осіб з ПТСР. Відсутність соціальної підтримки тісно пов’язана з негативними результатами лікування ПТСР» [37].

Діадний коупінг Г. Боденмана як предиктор задоволеності романтчиними стосунками

Психологічний дистрес є вагомим чинником порушення якості партнерських стосунків. Важливо розуміти як саме пара зустрічається зі стресом всередині та поза межами стосунків.

Теорія діадного копінгу Г. Боденмана є концептуальним підходом до вивчення того, як пари взаємодіють в умовах стресу та як їхні спільні зусилля можуть сприяти подоланню стресу та покращенню якості стосунків [9]. За теорією діадного копінгу, пара взаємодіє як система, яка спільно зустрічається зі стресом. Вона реагує на стресори спільними зусиллями, такими як емоційна підтримка, проблемне спілкування, спільне планування дій та спільні стратегії копінгу. Таким чином, пара може взаємодіяти в двох напрямках: прямий копінг (direct coping) та індиректний копінг (indirect coping). Прямий копінг включає в себе спільні зусилля пари з метою прямого впливу на стресор, наприклад, спільна праця над розв'язанням проблеми. Індиректний копінг включає в себе підтримку партнера, наприклад, емоційну підтримку або просто присутність в складні моменти [8-10]. Пари, які були піддані стресовим ситуаціям, проявляли в 40% менше діадної взаємодії. Довготривалий стрес був значним фактором розвитку негативних відносин та більш високої ймовірності розлучень [8].

Г. Боденман виділяє 4 види діадного коупінгу та комунікацію партнерів під час стресу: підтримуючий, делегований, негативний та спільний (загальний) діадний коупінг:

«Підтримуючий діадний коупінг – коли один партнер надає підтримку, орієнтовану на проблему та/або емоції, яка допомагає іншому партнеру впоратися з проблемо.

Делегований діадний коупінг виникає, коли один партнер бере на себе якісь обов’язки, щоб зменшити стрес свого партнера.

Негативний діадний коупінг включає ворожі, амбівалентні та поверхневі дії/слова, які мають шкідливі наміри.

Спільний (загальний) діадний коупінг виникає, коли обидва партнери відчувають стрес і спільно працюють разом, щоб впоратися з цими стресовими ситуаціями» [26; 31].

Дослідження Jessica Lambert, Amber Hasbun та інших виявило, що підтримуючий діадний коупінг та загальний парний діадний коупінг являються захисними факторами до вираженні симптомів ПТСР. Вираженість симптомів ПТСР була пов’язана з якістю стосунків партнерів, від чого чи сприймають партнери один одного як підтримку (підтримуючий діадний коупінг), і від того чи сприймають вони пару, як спосіб впоратись з труднощами разом (загальний діадний коупінг). Було виявлено, що ПТСР мав обернену кореляцію з якістю та задоволеністю стосунків лише тоді, коли підтримуючий та загальний діадний коупінг були низькими [23]. Інше дослідження Manasi Mittinty 2020 також вказує на кореляцію між підтримуючим діадним коупінгом та нижчим рівнем стресу, депресії та тривоги у парі х Х [31]. Дослідження Susana Lameiras, Alexandra Marques-Pinto, Rita Francisco та інших (2018) показали, що підтримуючий діадний коупінг та делегований діадний коупінг були статистично значущими предикторами нижчого рівня ПСТР, та вищого рівня суб'єктивного благополуччя [24]. Дослідження M. K. Falconier; J. B. Jackson та інших виявили, що такі види діадного коупінгу, як інформування партнера про свій стрес, підтримуючий коупінг, делегований коупінг, спільний (загальний) коупінг є предикторами задоволення романтичними стосунками [15].

Романтичні стосунки як захисний чинник розвитку ПТСР

Втім партнерські стосунки можуть також виступати для індивіда і захисним чинником від дистресу. Дослідження, проведені в умовах мирного часу, загалом сходяться на тому, що гармонійні стосунки можуть бути захисним чинником від дистресу партнерів [34]. Втім не так багато відомо про захисну функцію стосунків в умовах екстремального стресу під час війни. Чи можуть партнерські стосунки захищати ментальне здоров’я партнерів під час кризових подій (війна, пандемія)?

Існують деякі дослідження, які показують, що партнерські стосунки можуть захищати ментальне здоров'я під час кризових подій, таких як війни та пандемії. Дослідження під час пандемії COVID-19 показали, що наявність партнера і щасливих романтичних стосунків має прямий зв’язок з нижчим рівнем тривоги та депресії. Окрім того, було виявлено, що чоловіки та жінки, які перебувають у щасливих стосунках мають нижчі показники депресії, тривоги, психологічного та фізичного насильства, рідше виникають суїцидальні думки, порівняно з одинаками [41].

Отже, ми можемо припускати, що романтичні стосунки можуть являтись захисним чинником від психологічного стресу під час критичних подій, таких як російсько-українська війна.

1.3. Теоретична модель вивчення симптомів ПТСР в контексті романтичних стосунків

Аналізуючи сучасні емпіричні дослідження феномену ПТСР та його зв’язків з особливостями романтичних стосунків було створено теоретичну модель цього дослідження.

На представленому нижче рисунку показано, що вираженість симптомів ПТСР та окремих його шкал: кластер B, кластер D, кластер C, кластер E будуть

мати обернені зв’язки з такими особливостями романтичних стосунків як: задоволеність сексуальним життям, задоволеність романтичними стосунками в цілому [25].

Аналізуючи дослідження Г. Боденмана, другою нашою гіпотезою є наявність обернених зв’язків між вираженістю симптомів ПТСР та окремих його шкал зі здатністю до діадного коупінгу (сумарного показника) та його окремих видів: комунікація про стрес, підтримуючий діадний коупінг, делегований діадний коупінг, негативний діадний коупінг, спільний діадний коупінг [8]. Також, опираючись на попередні дослідження, ми висуваємо гіпотезу, що задоволеність романтичними стосунками та сексуальним життям будуть захисними чинниками, що будуть захищати особу від розвитку симптомів ПТСР [34].

Рисунок 1.1 – Теоретична модель вивчення симптомів ПТСР в контексті романтичних стосунків

Висновки до першого розділу.

Психологічний стрес може позначатися на різних сферах життя людини: на її фізичному плані та міжособистісним взаєминам.

Однак, варто зазначити, що не всі пари зазнають негативного впливу війни на їхні стосунки. Деякі пари можуть стати сильнішими та ближчими під час війни завдяки спільним випробуванням та підтримці один одного. Наукова література описує романтичні стосунки як захисний механізм, який допомагає партнерам справлятися зі стресом та знижує ймовірність проявів симптомів ПТСР, тривоги та депресії. Наприклад, партнери можуть допомагати один одному в переживанні стресу, обговорювати свої емоції та розвивати стратегії для покращення стосунків. Теорія Г. Боденмана, яка описує механізм діадного копінгу, допомагає нам краще зрозуміти, як пара, як система, як ціле, справляється з зовнішнім стресом. Основні принципи теорії діадного копінгу полягають в тому, що взаємодія пари повинна бути побудована на взаємній підтримці та спільній праці над проблемою. Взаємодія повинна бути спрямована на досягнення спільних цілей та міцніших стосунків. Таким чином, діадний копінг може бути ефективним інструментом в подоланні стресу та збереженні здорових взаємин.

У підсумку, можна зробити висновок, що війна може впливати на партнерські стосунки, що може призвести до змін у стосунках та розвитку нових стратегій та поведінок для збереження близькості між партнерами. Важливо знати, що підтримка та зв'язок між партнерами є важливими для збереження близьких стосунків та допомоги один одному в подоланні життєвих труднощів, зокрема під час війни.

Саме тому метою нашого дослідження є виявити зв’язок між особливостями романтичних стосунків та психологічним дистресом, який відчувають партнери під час війни, а також дізнатись чи являється діадний копінг захисним фактором у переживанні психологічного стресу.

РОЗДІЛ 2
ПРАКТИЧНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОМАНТИЧНИХ СТОСУНКІВ В КОНТЕКСТІ СТРЕСУ, ЯКИЙ ПЕРЕЖИВАЮТЬ ОСОБИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

2.1 Етапи, методики та вибірка дослідження

Дослідження особливостей романтичних стосунків в контексті стресу, який переживають особи під час війни проводилось в наступній послідовності:

1. Підбір діагностичного інструментарію для проведення емпіричного дослідження. Під час цього етапу було вибрано чотири методики:

- опитувальник симптомів ПТСР (PTSD Checklist for DSM- 5, PCL-5) Ф. Везера та інших для дослідження вираженості симптомів ПТСР

- опитувальник діадного коупінгу Г. Боденмана для визначення діадної взаємодії партнерів під час стресу

- шкала «задоволення сексуальним життям» з Багатовимірного опитувальника сексуальності (MSQ-UA)

- методика задоволеності романтичними стосунками С.Гендріка

2. Збір кількісних даних за допомогою онлайн опитування, що проводилось в Google forms. Розповсюдження опитувальника відбувалось на таких платформах як Instagram та Facebook. Дослідження тривало протягом січня – березень 2023 року. Опитування містило інформацію про процедуру дослідження, етичні засади дослідження (анонімність, добровільність та можливість відмовитись від проходження даного опитувальника). Всі респонденти дали добровільну інформовану згоду на участь у дослідженні.

3. Статистичне опрацювання даних проводилось в програмі STATISTICA. В процесі опрацювання даних проводилась перевірка шкал на

узгодженість з нормальним розподілом відповідно до розподілу ми використовували непараметричні критерії для аналізу даних. Проводився кореляційний, порівняльний та регресійний аналізи.

4. Інтерпретація результатів та опис висновків проведеного дослідження.

Методики дослідження

У цій науковій роботі ми мали на меті дослідити особливості романтичних стосунків в контексті стресу, який переживають особи під час війни. З цією метою ми підібрали діагностичний інструментарій, представлений нижче.

Для дослідження стресу, який переживають особи в контексті війни ми використали опитувальник симптомів ПТСР (Checklist for DSM-5 (PCL-5) Ф. Везера та інших.

Опитувальник складається з 20 тверджень, які оцінюються за 5-ти бальною шкалою, від 0 – «симптомів не було зовсім», до 4 – «симптоми були дуже часто». Запитання описують 4 кластери симптомів згідно DSM-5:

1. Кластер В – переживання травматичної події в один з таких способів: флешбеки, повторювані сни про травмуючу подію, нічні жахіття, фізична реактивність;

2. Кластер С – уникнення подразників, що нагадують травмуючу подію, наприклад уникання людей чи місць, пов’язаних з подією;

3. Кластер D – негативні думки та почуття пов’язані з образом себе, інших людей та травмуючої події;

4. Кластер Е – високий рівень збудження та реактивності, що зв’явився чи посилився після травмуючої події – дратівливість, ризикована чи деструктивна поведінка, проблеми з концентрацією. [покликання на книгу В.Л. Зливков, С.О. Лукомська, О.В. Федан «Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях» ст.138].

Показник α-Кронбаха у нашому дослідженні складав 0, 90 (Додаток Ж).

Для дослідження особливостей романтичних стосунків ми використовували методику діадного копінгу Г. Боденманна (Dyadic Coping Inventory, G. Bodenmann) [26].

Дана методика діагностує як партнери справляються зі стресом. Ми використали ті шкали методики, які описують оцінку людини власних переживань та дій, коли вона чи її партнер знаходиться у стресі. Отож ми використали такі шкали:

1. Здатність повідомляти партнера про свій стрес (оцінка комунікації під час стресу);

2. Здатність підтримувати партнера, що переживає стрес (підтримуючий діадний коупінг);

3. Дії з метою зменшення стресу, що переживає партнер (делегований діадний коупінг);

4. Реагування на повідомлення партнера про переживання стресу (негативний діадний коупінг);

5. Здатність справлятись зі стресом, що стосується обох партнерів (спільний (загальний) діадний коупінг.

При аналізі результатів ми підраховували загальний бал по методиці та бали по субшкалам. Загальна кількість запитань у дослідженні складала 37 запитань, проте для нашого опитувальника ми відібрали 22 запитання, які оцінюються за 5 – бальною шкалою від 1-“дуже рідко” до 5 – “дуже часто”. Показник α-Кронбаха у нашому дослідженні складав 0,82 (Додаток Ж)

Для ширшого дослідження особливостей романтичних стосунків ми вимірювали рівень задоволеності сексуальними стосунками за допомогою багатовимірного опитувальника сексуальності (MSQ-UA). Для цього дослідження ми обрали субшкалу «Задоволеність сексуальними

стосунками», що містить 5 запитань, адаптації А. Музалевської та А. Широкої [2]. Показник α-Кронбаха у нашому дослідженні складав 0,95 (Додаток Ж)

Для вимірюваннязагального рівнязадоволеностістосунками використовували методику Hendrick (Relationship Assessment Scale, 1988) [19]. Опитувальник містить 7 запитань, показник α-Кронбаха у нашому дослідженні складав 0,84 (Додаток Ж)

Також ми досліджували рівень освіти, місце проживання осіб, та оцінювали за шкалою від 1 до 10 загальний рівень благополуччя.

Група досліджуваних

Дослідження проводилося у 2023 році, етап збору даних тривав з січня по березень включно за допомогою Google форми. У дослідженні прийняли участь 144 особи: віком від 18 до 55 років. Серед досліджуваних переважали особи жіночої статі. (детальніше наведено у табл. 2.1)

Таблиця 2.1 – Характеристика груп досліджуваних

		Стать		**Вік**
Група	**N**	**Чоловіки N (%)**	**Жінки N (%)**	**Діапазон**
Дорослі особи	144	26 (18%)	188 (81,9%)	18 – 55 років

Усі респонденти на момент дослідження перебували у романтичних стосунках. 6 осіб (4,1%) мають базову середню освіту, 4 особи (2,7%) завершили професійний технікум/коледж, 64 особи (44,4%) мають ступінь бакалавра, 63 особи (43,75%) мають ступінь магістра і 7 осіб (4,86%) мають ступінь кандидата наук (PhD, інший науковий ступінь). 79 осіб (54,86%) змінили місце проживання під час війни в межах України або світу. 114 осіб (79%) проживають в Україні, 30 осіб (20%) проживають закордоном. 63 особи (43,75%) одружені/заміжні, 75 осіб (52%) проживають разом з партнером, 25 осіб (17,36%) підтримували стосунки на відстані, 44 особи (30, 5%) частину

часу проживають разом/ частину часу – на відстані. 90 (62,5%) респондентів відзначили, що не мають дітей.

2.2. Аналіз даних

Для опрацювання даних використовувалась програма Statistica 8.0. Було проведено кореляційний, порівняльний та кластерний аналізи.

Перед початком опрацювання даних було перевірено шкали на узгодженість розподілу за критерієм Шапіро-Вілкса. Було виявлено, що показники Шапіро –Вілска не відповідають нормальності розподілу. Тому для наступних обрахунків було використано непараметричні критерії.

Для дослідження перших двох гіпотез, а саме: «Існує обернений зв'язок між вираженістю у особи симптомів ПТСР та її задоволеністю сексуальним життям, романтичними стосунками і здатністю до діадного коупінгу» та «Існує зв'язок між використанням особою діадного коупінгу та її задоволеністю романтичними стосунками та сексуальним життям» було проведено кореляційний аналіз при якому ми використовували непараметричний критерій Спірмена.

Далі був проведений порівняльний аналіз за допомогою непараметричного критерія Манна-Уітні для дослідження гіпотези про існування статевих відмінностей у здатності до діадного коупінгу.

Для перевірки останньої гіпотези у нашому дослідження, яка звучить наступним чином: «Якість романтичних стосунків виступає предиктором симптомів ПТСР у особи» ми використовували кластерний аналіз.

Висновки до другого розділу.

Для вивчення особливостей романтичних стосунків в контексті стресу, який переживають особи під час війни, ми провели дослідження, підготували діагностичні методики на дослідження симптомів стресу, дослідження

діадного копінгу в партнерів, рівня задоволеності сексуальним життям та загальний рівень задоволеності стосунками. Для проведення дослідження ми створили онлайн-опитувальник, який також містив запитання про стать, вік, рівень освіти, сімейний статус учасників дослідження, наявність у них дітей, та інформацію про місце проживання (чи змінили місце проживання під час війни, чи проживають разом з партнером).

РОЗДІЛ 3
ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОМАНТИЧНИХ СТОСУНКІВ В КОНТЕКТСІ СТРЕСУ, ЯКИЙ ПЕРЕЖИВАЮТЬ ОСОБИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

У цьому розділі буде представлено результати емпіричного дослідження, яке досліджувало особливості романтичних стосунків в контексті стресу, який переживають особи під час війни. Дані були зібрані за допомогою онлайн опитувальника та внесені в електронну таблицю. Для подальшого аналізу даних ми використовували програму Statistica 8, виконуючи описовий, кореляційний, кластерний, порівняльний та регресійний аналізи.

3.1 Особливості вираженості симптомів ПТСР, романтичних стосунків та здатності до діадного коупнігу

Дослідження особливостей романтичних стосунків у контексті стресу, який переживають особи під час війни є об'єктом нашого дослідження. Для вимірювання рівня стресу ми використовували опитувальник, що вимірює вираженість симптомів ПТСР у цивільного населення, авторами якого є Ф. Везер та інші. Оскільки даний опитувальник немає власного ранджування вираженості симптомів ПТСР ми підраховували його окремо для нашої вибірки:

- Від 0 – 15 балів – низький рівень вираженості симптомів ПТСР
- Від 16 – 42 бали – середній рівень вираженості симптомів ПТСР
- Від 42 і більше – високий рівень вираженості симптомів ПТСР (Додаток Б)

За шкалою загального показника ПТСР 23 особи (15,97%) мали низький рівень вираженості симптомів ПТСР, 95 осіб (66,97%) середній рівень

вираженості симптомів, та 26 осіб (18,05%) мали високий рівень вираженості симптомів ПТСР. Розподіл рівня вираженості симптомів ми підраховували самостійно за допомогою обрахунків середнього значення (29,44) та стандартного відхилення (13,14) (рис. 3.1)

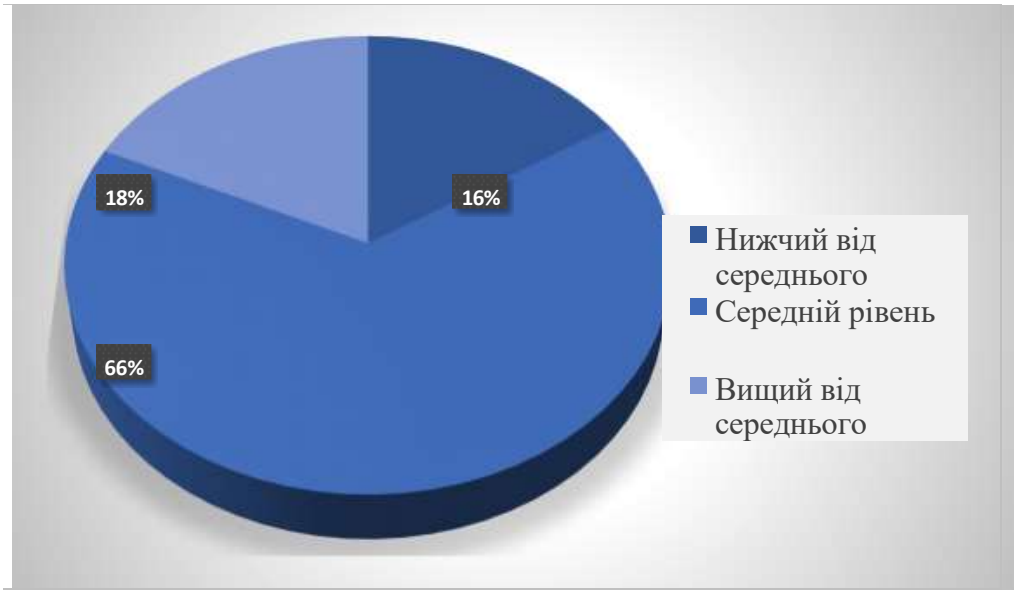

Рисунок 3.1 – Вираженість симптомів ПТСР у досліджуваних

Для дослідження особливостей діадного коупінгу ми використовували методику Г. Боденмана. Оскільки ми відібрали 22 запитання для нашого дослідження ми провели власне ранжування, при середньому значенні 77,01 та стандартному відхиленні 10,76 у нас вийшли такі показники:

- Від 0 до 67 балів – низький показник використання діадного коупінгу
- Від 67 до 77 балів – середній показник
- Від 77 балів – високий показник (додаток Б)

Серед наших досліджуваних 24 особи (16,6%) мають низький рівень використання діадного коупінгу у своїх парах, 40 осіб (27,7%) мають середній показник і 80 осіб (55,5%) мають високі показники використання діадного коупінгу (рис. 3.2).

Рисунок 3.2 – Рівень використання діадного коупінгу

Для дослідження рівня задоволеності сексуальним життям ми використовували багатовимірний опитувальник сексуальності з якого взяли шкалу «задоволеність сексуальним життям», що містила 5 запитань (Додаток А). При середньому значенні 18,89, показник стандартного відхилення дорівнював 5,56 у нас вийшло таке ранжування:

- Від 0 до 13 балів – низький рівень задоволеності сексуальним життям;
- Від 13 до 23 балів – середній рівень задоволеності сексуальним життям;
- Від 23 балів і вище – високий рівень задоволеності сексуальним життям. (Додаток Б)

У нашому дослідженні 27 осіб (18,75%) мали низький рівень, 72 особи (50%) мали середній рівень задоволеності сексуальним життям і 45 осіб (31,25%) мали високий рівень задоволеності сексуальним життям (рис.3.3)

Рисунок 3.3 – Рівень задоволення сексуальним життям

Для визначення загального задоволення романтичними стосунками ми обрали методику Гендріка С та інших, що містить 7 запитань (Додаток А). При середньому значенні 24,73 стандартне відхилення дорівнювало 3,4 ми отримали наступне ранжування:

- Від 0 до 21 балу – низький рівень задоволеності стосунками
- Від 21 до 27 балів – середній рівень задоволеності стосунками
- Від 27 балів і вище – високий рівень задоволеності стосунками (Додаток Б)

На нашій вибірці ми отримали наступні результати: 15 осіб (10,41%) мають низький рівень задоволеності стосунками, 81 особа (56,25%) має середній рівень задоволеності романтичними стосунками і 48 осіб (33,3%) має високий рівень задоволеності романтичними стосунками (Рис.3.3)

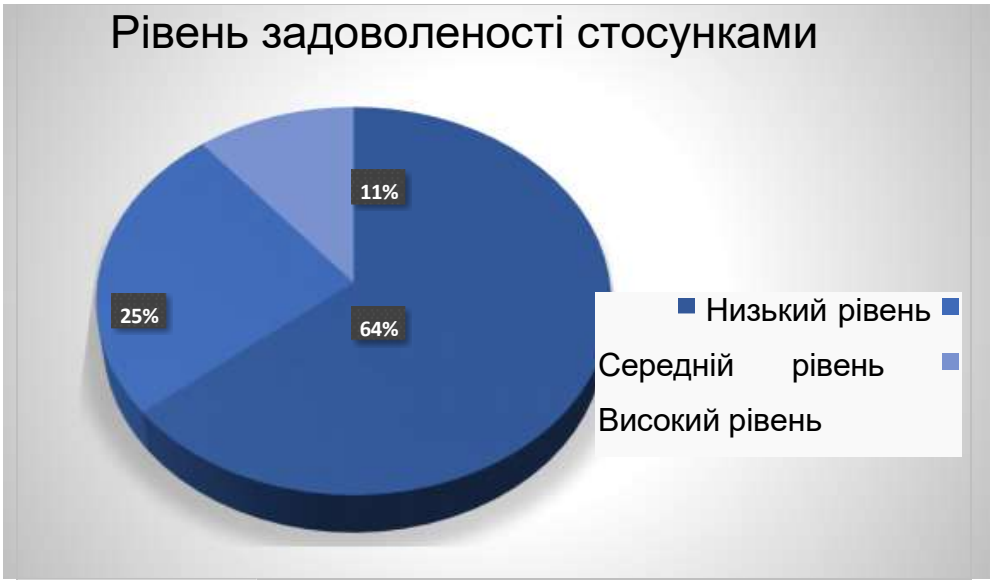

Рисунок 3.4 – Рівень задоволеності романтичними стосунками

Зв’язок симптомів ПТСР у особи з її задоволеністю романтичними стосунками та здатністю до діадного коупінгу

Для того, щоб розпочати обчислення результатів у програмі Statistica, було перевірено, чи відповідають шкали опитувальників нормальному розподілу. Проведено аналіз, який показав, що всі використовувані нами шкали не відповідають нормальному розподілу, тому для обробки результатів будемо використовувати непараметричні методи.

Перша гіпотеза звучить так: існує обернений зв’язок між вираженістю у особи симптомів ПТСР та її задоволеністю романтичними стосунками, сексуальним життям, благополуччям та здатністю до діадного коупінгу. Для перевірки цієї гіпотези ми проводимо кореляційний аналіз, використовуючи непараметричний критерій Спірмена. Було виявлено, що сумарний показник вираженості симптомів ПТСР має обернені статистично значущі зв’язки зі шкалою «задоволеність сексуальним життям» ($r = -0{,}19;\ p<0{,}05;\ N=144$), показником благополуччя ($r = -0{,}31;\ p<0{,}05;\ N=144$) (рис.3.4) (Додаток К).

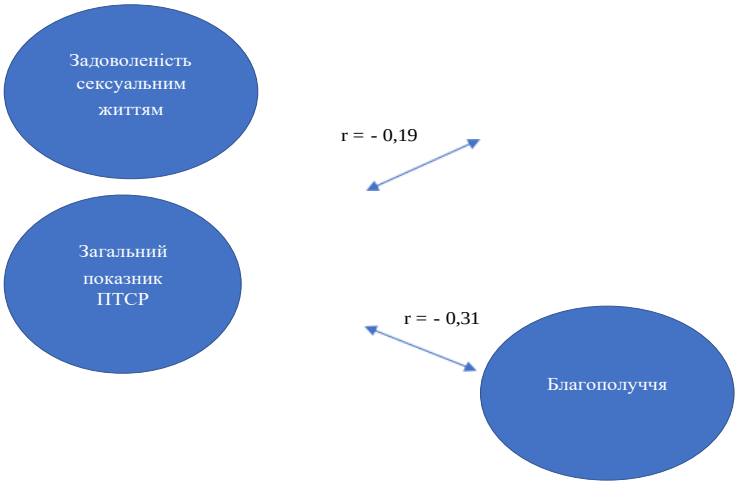

Рисунок 3.5 – Зв'язок вираженості у особи симптомів ПТСР із її задоволеністю сексуальним життям та благополуччям

А також було виявлено, що субшкала, яка описує кластер D симптомів ПТСР має статистично значущі обернені зв'язки зі шкалою «задоволеність сексуальним життям» (r= – 0,22; p<0,05; N=144), показником благополуччя (r= – 0,36; p<0,05; N=144), шкалою діадного коупінгу 5: «здатність справлятися зі стресом, що стосується обох партнерів» (r= – 0,26; p<0,05; N=144). (Рис 3.5) (Додаток К)

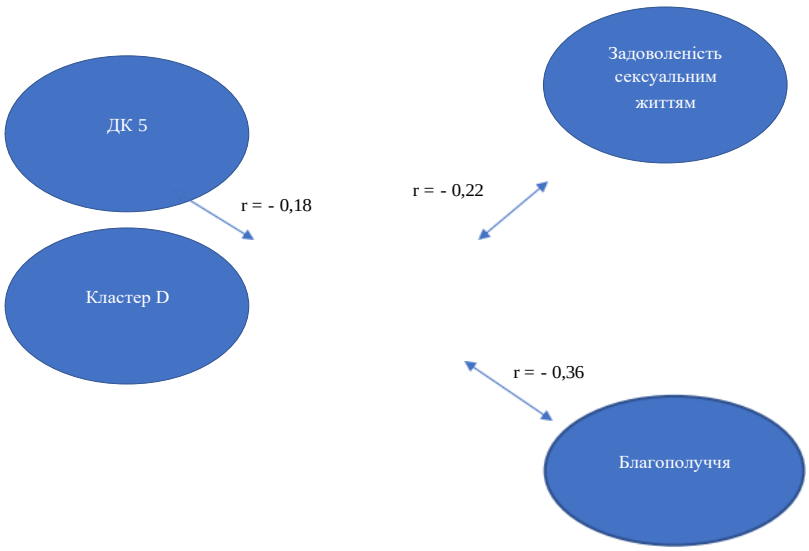

Рисунок 3.6 – Зв'язок між Кластером D симптомів ПТСР та задоволеністю сексуальним життям, здатністю до діадного коупіінгу та благополуччям

Примітка: ДК 5 – шкала з назвою «здатність справлятися зі стресом, що стосується обох партнерів.

Зв’язок між використанням діадного коупінгу та рівнем задоволеності сексуальним життям, романтичними стосунками та суб’єктивною оцінкою власного благополуччя

За допомогою кореляційного аналізу, з використанням непараметричного критерія Спірмена було виявлено статистично значущі зв’язки між такими шкалами діадного коупінгу, як: загальний (сумарний) показник діадного коупінгу, підтримуючий діадний коупінг, делегований діадний коупінг, негативний та спільний діадні коупінги та шкалами задоволеності сексуальним життям та романтичними стосунками і суб’єктивною оцінкою рівня власного благополуччя. Загальний сумарний показник діадного коупінгу мав статистично значущі зв’язки зі шкалами «благополуччя» ($r= 0,25$; $p<0,05$; $N=144$), задоволення сексуальним життям ($r=0,36$; $p<0,05$; $N=144$), задоволення романтичними стосунками ($r= 0,40$; $p<0,05$; $N=144$). Підтримуючий діадний коупінг мав статистично значущі зв’язки зі шкалами «благополуччя» ($r= 0,16$; $p<0,05$; $N=144$), задоволення сексуальним життям ($r= 0,23$; $p<0,05$; $N=144$), задоволення романтичними стосунками ($r= 0,32$; $p<0,05$; $N=144$). Делегований діадний коупінг мав статистично значущі зв’язки зі шкалами задоволення сексуальним життям ($r= 0,20$; $p<0,05$; $N=144$), задоволення романтичними стосунками ($r= 0,21$; $p<0,05$; $N=144$). Негативний діадний коупінг мав статистично значущі зв’язки зі шкалами «благополуччя» ($r= 0,17$; $p<0,05$; $N=144$), задоволення сексуальним життям ($r= 0,25$; $p<0,05$; $N=144$), задоволення романтичними стосунками ($r= 0,37$; $p<0,05$; $N=144$). Спільний діадний коупінг мав статистично значущі зв’язки зі шкалами «благополуччя» ($r= 0,24$; $p<0,05$; $N=144$), задоволення сексуальним життям ($r= 0,46$; $p<0,05$; $N=144$), задоволення романтичними стосунками ($r= 0,49$; $p<0,05$; $N=144$) (Рис. 3.1) (Додаток К).

Таблиця 3.1 – Зв'язок між використанням діадного коупінгу та рівнем задоволеності сексуальним життям, романтичними стосунками та суб'єктивною оцінкою власного благополуччя

Шкала діадного коупінгу	Оцінка благополуччя	Задоволення сексуальним життям	Задоволення романтичними стосунками
Загальний показник ДК	(r=0,25)	(r=0,36)	(r=0,40)
Підтримуючий ДК	(r=0,16)	(r=0,23)	(r=0,32)
Делегований ДК		(r=0,20)	(r=0,21)
Негативний ДК	(r=0,17)	(r=0,25)	(r=0,37)
Спільний ДК	(r=0,24)	(r=0,46)	(r=0,49)

Статеві відмінності у здатності до діадного коупінгу

В результаті порівняльного аналізу за критерієм Манна-Уітні було виявлено статистичні відмінності у здатності до діадного коупінгу, а саме жінки частіше повідомляють партнера про свій стрес, ніж чоловіки .

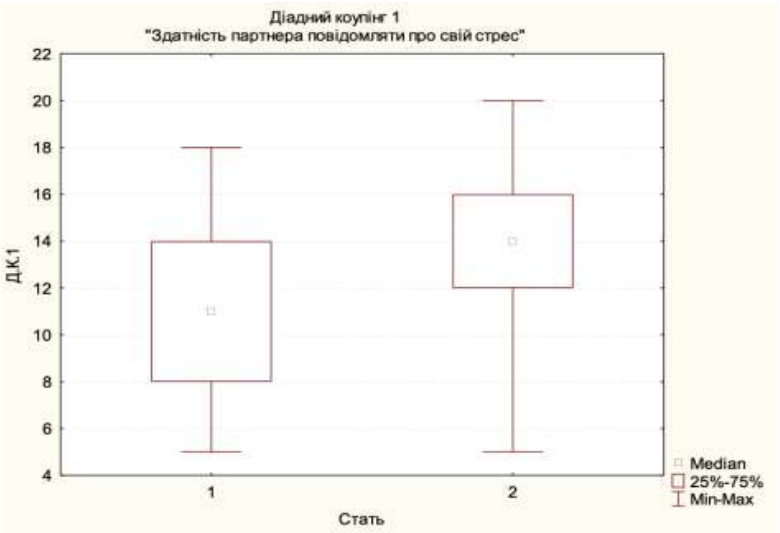

Рисунок 3.7 – Здатність чоловіків та жінок повідомляти партнера про свій стрес

Примітка. 1 – чоловіки, 2 – жінки.

Якість романтичних стосунків як предиктор вираженості симптомів ПТСР

Гіпотеза про те, що особливості романтичних стосунків, а саме задоволення романтичними стосунками та сексуальним життям перевірялася за допомогою множинного регресійного аналізу, результати якого представлені у Додатку Л. В результаті множинного регресійного аналізу було виявлено, що на інтегральні показники вираженості симптомів ПТСР впливають шкали задоволеності сексуальним життям та романтичними стосунками, а також суб'єктивна оцінка рівня загального благополуччя є найбільш вагомим чинником у вираженості симптомів ПТСР.

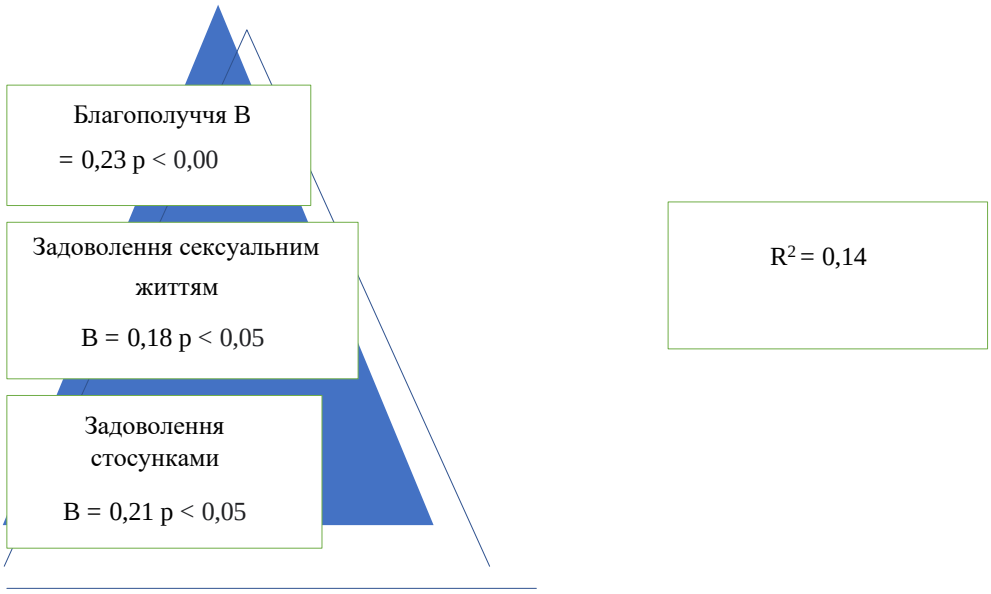

Рисунок 3.8 – Регресійна модель ролі психологічного благополуччя та особливостей романтичних стосунків у вираженості симптомів ПТСР

3.2 Дискусія результатів дослідження особливостей романтичних стосунків в контектсі стресу, який переживають особи під час війни

Метою цього дослідження було визначити, яку роль відіграє стрес партнерів, пов'язаний з війною у їхніх романтичних стосунках. При цьому

стрес оцінювався через вираженість у осіб симптомів ПТСР, а романтичні стосунки через показники задоволеність стосунками, задоволеності сексуальним життям та здатності партнерів до діадного коупінгу.

У результаті було виявлено, що вираженість симптомів ПТСР має значущі обернені зв'язки зі здатністю партнерів до діадного коупінгу, їхньою задоволеністю сексуальним життям та суб'єктивною оцінкою рівня благополуччя. Також було з'ясовано, що особи, які мають більш виражені симптоми ПТСР вказують на нижчий рівень благополуччя, є менш задоволені своїм сексуальним життям з партнером. Ці дані загалом узгоджуються з попередніми результатами досліджень, зокрема Yehuda, Lehrner, Rosenbaum, пишуть про те, що задоволення сексуальним життям зменшується з вираженістю симптомів ПТСР [45].

Також було виявлено значущі зв'язки між симптомами ПТСР кластеру D та задоволенням особи своїм сексуальним життям з партнером. Симптоми кластеру D – це негативні думки та уявлення про себе чи світ, звинувачення себе чи інших у спричиненні травми, стабільний негативний афект, зниження інтересу до діяльності, почуття ізольованості, які розвиваються внаслідок переживання травматичної події. Таким особам складно відчувати позитивні емоцій, вони є менш задоволені своїм сексуальним життям та гірше справляються зі стресом, що стосується обох партнерів всередині пари. Також вони більш емоційно, з негативними забарвленням, реагують на повідомлення партнера про стрес [6]. У своєму дослідженні Gina, Owens та Chard (2001) описують, що особи, які мають психічну травму, переживають більшу кількість когнітивних спотворень, які позначаються на негативному уявленні про себе, світ та інших людей у порівнянні з нетравмованими особами. Цей зв'язок пояснюється і вираженістю симптомів ПТСР [33]. Проте, в цьому дослідженні не було виявлено статистично значущих зв'язків між вираженістю симптомів

ПТСР та загальним показником задоволеності романтичними стосунками, ці дані підтверджують дослідження Mariko Chartier-Otis та інших, які також не виявили статистично значущих зв'язків [13].

Між показниками діадного коупінгу та суб'єктивною оцінкою рівня благополуччя, задоволенням сексуальним життям та романтичними стосунками було виявлено прямі кореляції, що вказують на зв'язок між використанням діадних коупінгів та задоволеності романтичними та сексуальними стосунками. Отримані дані підтверджують і результати мета-аналітичного дослідження Mariana K Falconier, Jeffrey B Jackson та інших (2015), у якому також були знайдені значущі зв'язки між використанням діадних коупінгів, таких як підтримуючий, делегований, спільний (загальний) діадний коупінг та задоволеності стосунками [15].

В результаті порівняльного аналізу було виявлено, що жінки є більш схильними повідомляти партнерів про свій стрес, ніж чоловіки. Втім, деякі дослідники вказують на протилежні результати, наприклад дослідження С.Михайлецької виявило, що чоловіки, в порівнянні з жінками частіше використовували цей вид коупінгу [1].

Рівень загального благополуччя, задоволеність романтичними стосунками та сексуальним життям є чинниками, які посилювати або, навпаки, полегшувати симптоми ПТСР у особи.

За допомогою множинного регресійного аналізу ми виявили, що найбільш визначним фактором, що впливає на вираженість симптомів ПТСР є суб'єктивна оцінка рівня загального благополуччя, а також задоволеність романтичними стосунками та сексуальним життям. Натомість, у дослідженні не вдалося показати, що той чи інший діадний коупінг має значення в контексті симптомів ПТСР. Такі результати не узгоджуються зокрема з даними, які наводять Lambert з колегами, про те, що саме діадний коупінг є чинником, який

опосередковує задоволеність романтичними стосунками та вираженість симптомів ПТСР [23].

Обмеження та перспективи дослідження

Проведене дослідження має наступні обмеження: невелика вибірка – у дослідженні взяли участь лише 175 осіб. В кінцевому результаті до групи досліджуваних увійшло 144 особи, з яких 26 чоловіків, що обмежує наші можливості зробити повніші висновки, зокрема щодо статевих відмінностей.

Іншим обмеженням нашого дослідження є оцінка якості стосунків лише одним партнером, а не парою. Ми вважаємо, що в подальших дослідженнях важливо зосереджуватись саме на парах, щоб детальніше і з точки зору обох партнерів оцінити якість романтичних стосунків. Зокрема, це допомогло б краще зрозуміти роль діадного коупінгу у переживанні партнерами стресу. Також, цінним виглядає включення якісної складової – інтерв'ю одного чи обох партнерів, для того, щоб краще зрозуміти, як партнери реагують на стрес один одного, зокрема симптоми стресу, які з'являються через переживання наслідків війни.

Також в наступних дослідженнях можна розширити психодіагностичні інструменти для оцінки рівня стресу партнерів, зокрема використовувати не лише скринінги симптомів ПТСР, але і шкали оцінки загального рівня психологічного стресу, наприклад, шкалу психологічного дистресу Кесслера, як додаткову складову [23].

Висновки до третього розділу.

На початку нашої роботи було висунуто чотири гіпотези, кожна з яких перевірялась емпірично. За допомогою кореляційного аналізу ми частково підтвердили першу гіпотезу про те, що існує обернений зв'язок між вираженістю симптомів ПТСР та задоволеністю сексуальним життям та суб'єктивною оцінкою рівня благополуччя, проте не було підтверджено

статистично значущого зв’язку між вираженістю симптомів ПТСР та задоволеністю романтичними стосунками. Отримані дані узгоджуються з попередніми дослідженнями [45].

Ми можемо також підтвердити другу гіпотезу про існування зв’язків між здатністю до використання діадного коупінгу та задоволеністю романтичними стосунками та сексуальним життям. Отримані дані узгоджуються з попередніми дослідженнями [24].

За допомогою порівняльного аналізу ми частково підтвердили третю гіпотезу, що стверджує про існування статевих відмінностей у використанні діадних коупінгів. Було виявлено статеві відмінності у використанні діадного коупінгу «здатність говорити про стрес», жінки є більш схильними частіше повідомляти про свій стрес, ніж чоловіки. Проте інших статистично значущих статевих відмінностей у використанні діадного коупінгу не було виявлено.

За допомогою множинного регресійного аналізу було частково підтверджено четверту гіпотезу: «якість партнерських стосунків може виступати предиктором симптомів ПТСР особи». Було виявлено, що основними предикторами вираженості симптомів ПТСР були задоволеність сексуальним життям та романтичними стосунками в цілому, проте найбільшу роль відігравала суб’єктивна оцінка рівня благополуччя. Ці дані не узгоджуються з даними дослідження Lambert, J. E., та інших, 2015, ймовірно через обмеження нашого дослідження [23].

Серед обмежень нашого дослідження ми спостерігаємо: невелику вибірку, особливо осіб чоловічої статі; дослідження якості стосунків лише одним партнером, а не парою не дозволяє нам більш об’єктивно оцінити переживання стресу та використання коупінгів парою.

ВИСНОВКИ

У цій науковій роботі вивчається роль стресу, який переживають особи внаслідок війни, в контексті їхніх романтичних стосунків. Підсумовуючи аналіз попередніх досліджень, ми знаходимо докази існування зв'язку між рівнем психологічного стресу та задоволеністю романтичними стосунками, якістю романтичних стосунків та здатністю партнерів до використання діадних коупінгів (Bodenmann, 1997; Bodenmann, Ledermann, Blattner, & Galluzzo, 2006).

Опираючись на дослідження попередників психологічного стресу та ПТСР, ми можемо стверджувати, що ці два чинники, можуть відігравати роль і у задоволеності партнерами романтичними стосунками (Chartier-Otis, Guay, & Marchand, 2009). Дослідження показують, що люди з симптомами ПТСР частіше відчувають труднощі у формуванні та підтримці близьких стосунків: симптоми ПТСР призводять до уникнення соціальних контактів і емоційного заціпеніння, що ускладнює можливість близьких емоційних зв'язків з партнерами; а симптоми підвищеного збудження та дратівливості спричиняють конфлікти у стосунках, що загалом позначається на зниженні задоволеності та якості стосунків (Dekel, Goldblatt, Keidar, Solomon, & Polliack, 2005). Симптоми ПТСР, такі як підвищена настороженість, нав'язливі думки та тривога, перешкоджають і отриманню задоволення у сексуальному житті, знижуючи сексуальне збудження та потяг (Cardozo & Anderson, 2004). З попередніх досліджень відомо, що особи з ПТСР частіше скаржаться на зниження сексуального бажання, труднощі зі збудженням та досягненням оргазму, чи навіть біль під час сексу (Lambert & Holzer, 2015). Таким чином симптоми стресу загалом можуть призводити до конфліктів і напруги у стосунках, що, в свою чергу, позначається на зниженні інтимності та сексуального задоволення.

Також, дані попередніх досліджень вказують на те, що розуміючі та підтримуючі романтичні стосунки можуть відігравати захисну роль, допомагаючи зменшити негативний вплив симптомів ПТСР. Деякі дослідження показали, що партнери, які більш чуйні та емоційно підтримуючі, можуть допомогти зменшити симптоми посттравматичного стресового розладу, що, у свою чергу, покращує задоволеність та якість стосунків (Pollock & Deuster, 2015). Хоча симптоми ПТСР мають негативний вплив на романтичні стосунки, втім присутність партнера, який підтримує, відіграє важливу роль у пом'якшенні цих наслідків і покращенні стосунків (Till & Niederkrotenthaler, 2024).

У цьому емпіричному дослідженні з'ясовувалося, чи існують зв'язки між вираженістю симптомів ПТСР та такими особливостями романтичних стосунків, як задоволеність сексуальним життям, задоволеність романтичними стосунками та здатністю партнерів до діадних коупінгів. Отримані результати загалом узгоджуються з даними попередніх досліджень про існування оберненого зв'язку між вираженістю симптомів ПТСР та задоволеністю сексуальним життям і суб'єктивною оцінкою рівня благополуччя. Втім, в цьому дослідженні не вдалося виявити значущого зв'язку між вираженістю симптомів ПТСР та задоволеністю романтичними стосунками. Також було з'ясовано, що здатність до використання діадних коупінгів має статистично значущі зв'язки з суб'єктивною оцінкою рівня благополуччя, задоволеністю сексуальним життям та романтичними стосунками в цілому. Окрім того, ми виявили, що здатність до використання діадних коупінгів не залежить від статі (за винятком діадного коупінгу «здатність повідомляти партнера про стрес», який частіше притаманний жінкам). Також вдалось виявити, суб'єктивна оцінка рівня благополуччя, задоволеність сексуальним життям та стосунками роблять свій внесок у вираженість симптомів ПТСР, від так можуть мати роль як захисних, так і чинників ризику що стосується цього розладу.

Незважаючи на присутні обмеження у тому, що дослідження проводилось лише на особах, що перебувають у стосунках, а не на парах, та незважаючи на малу вибірку досліджуваних, тримані результати мають цінність. Зокрема, чим більше стає відомо про роль романтичних стосунків у опануванні стресовими реакціями партнерів, тим більшу увагу цьому можуть надавати як партнери, так і фахівці сфери ментального здоров'я. Втім тема особливостей романтичних стосунків в контексті стресу, що переживають партнери під час війни потребує подальшого вивчення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Михайлецька С. Особливості дитячо-батьківських стосунків у контексті емоційної взаєморегуляції у батьківській діаді : магістерська робота / 053 «Психологія»; Український католицький університет, каф. психології та психотерапії. Львів : УКУ, 2022. 76 с.

2. Музалевська А. Україномовна адаптація тесту «The Multidimentional Sexuality Questionnaire (MSQ)» : магістерська робота. Львів : УКУ, 2021.

3. Наугольник Л. Б. Психологія стресу : підручник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 324 с.

4. Статистика переселення осіб з України. URL : https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine.

5. Сапольські Р. М. Чому зебри не страждають на виразку / пер. з англ. О. Лобастова. Харків : Вид-во «Ранок» : Фабула, 2020. 400 с.

6. Diagnostic and statistical manual of mental disorders. 5th ed. Washington, DC : American Psychiatric Association, 2013.

7. Bittoni C., Kiesner J. Sexual desire in women: paradoxical and nonlinear associations with anxiety and depressed mood. *Archives of Sexual Behavior*. 2022. Vol. 51, № 8. P. 3807–3822.

8. Bodenmann G. The influence of stress and coping on close relationships: a two-year longitudinal study. *Swiss Journal of Psychology*. 1997. Vol. 56. P. 156–164.

9. Bodenmann G. Dyadic coping and its significance for marital functioning. In: *Couples coping with stress*. Washington : APA, 2005. P. 33–49.

10. Bodenmann G., Ledermann T., Blattner D., Galluzzo C. Associations among everyday stress, critical life events, and sexual problems. *The Journal of Nervous and Mental Disease*. 2006. Vol. 194, № 7. P. 494–501.

11. Buck A. A., Neff L. A. Stress spillover in early marriage: the role of self-regulatory depletion. *Journal of Family Psychology*. 2012. Vol. 26, № 5. P. 698–708.

12. Cardozo B. L., Bilukha O. O., Crawford C. A. G., Shaikh I., Wolfe M. I., Gerber M. L., Anderson M. Mental health, social functioning, and disability in postwar Afghanistan. *JAMA*. 2004. Vol. 292, № 5. P. 575–584.

13. Chartier-Otis M., Guay S., Marchand A. Psychological and relationship distress among partners of civilian PTSD patients. *The Journal of Nervous and Mental Disease*. 2009. Vol. 197, № 7. P. 543–546.

14. Dekel R., Goldblatt H., Keidar M., Solomon Z., Polliack M. Being a wife of a veteran with posttraumatic stress disorder. *Family Relations*. 2005. Vol. 54, № 1. P. 24–36.

15. Falconier M. K., Jackson J. B., Hilpert P., Bodenmann G. Dyadic coping and relationship satisfaction: a meta-analysis. *Clinical Psychology Review*. 2015. Vol. 42. P. 28–46.

16. Friganović A., Selič P., Ilić B. Stress and burnout syndrome and their associations with coping and job satisfaction in critical care nurses: a literature review. *Psychiatria Danubina*. 2019. Vol. 31(Suppl 1). P. 21-31.

17. Goff B. S. N., Smith D. B. Systemic traumatic stress: the couple adaptation to traumatic stress model. *Journal of Marital and Family Therapy*. 2005. Vol. 31(2). P. 145-157.

18. Hammen C. Stress and depression. *Annual Review of Clinical Psychology*. 2005. Vol. 1. P. 293-319.

19. Hendrick S. S., Dicke A., Hendrick C. The Relationship Assessment Scale. *Journal of Social and Personal Relationships*. 1998. Vol. 15(1). P. 137-142.

20. Husain F., Anderson M., Cardozo B. L. Prevalence of war-related mental health conditions and association with displacement status in postwar Jaffna District, Sri Lanka. *JAMA*. 2011. Vol. 306(5). P. 522-531

21. Kessler R. C., Barker P. R., Colpe L. J. Screening for serious mental illness in the general population. *Archives of General Psychiatry*. 2003. Vol. 60(2). P. 184-189.

22. Kiecolt-Glaser J. K., Newton T. L. Marriage and health: his and hers. *Psychological Bulletin*. 2001. Vol. 127(4). P. 472.

23. Lambert J. E., Hasbun A., Engh R., Holzer J. Veteran PTSS and spouse relationship quality: The importance of dyadic coping. *Psychological Trauma*. 2015. Vol. 7(5). 493.

24. Lameiras S., Marques-Pinto A., Francisco R. The predictive value of dyadic coping in the explanation of PTSD symptoms and subjective well-being of work accident victims. *Frontiers in Psychology*. 2018. Vol. 9. P. 1664

25. LeBlanc N. J., Dixon L., Robinaugh D. J. PTSD and romantic relationship satisfaction: Cluster- and symptom-level analyses. *Journal of Traumatic Stress*. 2016. Vol. 29(3). P. 259-267.

26. Ledermann T., Bodenmann G. Psychometrics of the dyadic coping inventory in three language groups. *Swiss Journal of Psychology*. 2010.

27. Lim I. C. Z., Tam W. W., Chudzicka-Czupała A. Prevalence of depression, anxiety and post-traumatic stress in war-and conflict-afflicted areas: A meta-analysis. *Frontiers in Psychiatry*. 2022. 2136.

28. McEwen B. S. Glucocorticoids, depression, and mood disorders: structural remodeling in the brain. *Metabolism*. 2005. Vol. 54(5). P. 20-23.

29. McEwen B. S. In pursuit ofresilience: stress, epigenetics, and brain plasticity. *Annals of the NY Academy of Sciences*. 2016. Vol. 1373(1). 56-64

30. McEwen B. S. Neurobiological and systemic effects of chronic stress. *Chronic Stress*. 2017. Vol. 1. 2470547017692328

31. Mittinty M. M., Kindt S., Mittinty M. N. A dyadic perspective on coping and its effects on relationship quality and psychological distress in couples living with chronic pain: a longitudinal study. *Pain Medicine*. 2020. Vol. 21(2). P. 102-113.

32. Monson C. M., Fredman S. J., Dekel R. Posttraumatic stress disorder in an interpersonal context. Oxford UP, 2012.

33. Owens G. P., Chard K. M. Cognitive distortions among women reporting childhood sexual abuse. *Journal of Interpersonal Violence*. 2001. Vol. 16(2). P. 178-191.

34. Pollock E. D., Kazman J. B., Deuster P. Family functioning and stress in African American families: A strength-based approach. *Journal of Black Psychology*. 2009. Vol. 41(2). P. 144-169.

35. Qu Y., Zhang L., An S., Tai F., Qiao H. Chronic stress and stressful emotional contagion affect the empathy-like behavior of rats. *Cognitive, Affective & Behavioral Neuroscience*. 2023. P. 1-15

36. Randall A. K., Bodenmann G. The role of stress on close relationships and marital satisfaction. *Clinical Psychology Review*. 2009. Vol. 29(2). P. 105-115.

37. Ray S. L., Vanstone M.). The impact of PTSD on veterans' family relationships: An interpretative phenomenological inquiry. *International Journal of Nursing Studies*. 2009. Vol. 46(6). P. 838-847.

38. Roozendaal B., McEwen B. S., Chattarji S. Stress, memory and the amygdala. *Nature Reviews Neuroscience*. 2009. Vol. 10(6). P. 423-433.

39. Dattani S., Ritchie H., Roser M. Mental Health. Our World in Data, 2021. URL : https://ourworldindata.org/mental- health#depression.

40. Selye H. Stress without distress. *The Journal of Neuroscience*. 2016. Vol. 4(1), 78-89.

41. Till B., Niederkrotenthaler T. Romantic Relationships and Mental Health During the COVID-19 Pandemic in Austria: A Population-Based Cross-Sectional Survey. *Frontiers in Psychology*. 2022. 2094.

42. What is Posttraumatic Stress Disorder (PTSD)? URL : https://www.psychiatry.org/patients-families/ptsd/what-is-ptsd.

43. Weathers F. W., Litz B. T., Keane T. M. The PTSD Checklist for DSM-5 (PCL-5). National Center for PTSD, 2013.

44. Xu W., Pavlova I., Chen X., Petrytsa P. Mental health symptoms among Ukrainians. *International Journal of Social Psychiatry*. 2023.

45. Yehuda R., Lehrner A. M., Rosenbaum T. Y. PTSD and sexual dysfunction in men and women. *The Journal of Sexual Medicine*. 2015. Vol. 12(5). P. 1107-1119.

ДОДАТКИ

Додаток А

Інформована згода

Вітаємо! Ми будемо дуже вдячні Вам за проходження цього опитування. Саме Ви можете допомогти дослідити, наскільки позначаються наші особисті переживання подій, які відбуваються навколо нас, на стосунках з близькою людиною.

Якщо Ви протягом останнього року перебували у стосунках, і Вам більше 18 років, ми запрошуємо Вас взяти участь. В цьому опитуванні Вам потрібно буде відповісти на 65 питань, які стосуються Вашого самопочуття та стосунків з партнером.

Ваша участь у цьому дослідженні є добровільною. Ви можете вийти з дослідження в будь-який час, без наслідків для себе. Ваші відповіді є конфіденційними та будуть використані в узагальненому вигляді для написання магістерської роботи. Ця робота буде опублікована у вільному доступі літом 2023 року на ресурсі нашого університету https://er.ucu.edu.ua/тому допомагаючи нам Ви також допомагаєте розвиватися українській науці.

Якщо Ви бажаєте більше дізнатися про цей проект та ознайомитися з умовами участі–будьласка, перейдітьзацим

посиланням: https://docs.google.com/document/d/1-fnIeAMlOGV6zRNX0HIOTO8bipyfTvxQDWGJEFxNQmY/edit?usp=sharing

Додаток Б

Опитувальник симптомів ПТСР (PTSD Checklist for DSM-5)

(PCL-5)

Інструкція щодо заповнення:

Події, пов'язані з війною можуть мати вплив на наше самопочуття. думки та переживання.

№	**ЧЕРЕЗ ПОДІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВІЙНОЮ протягом останнього місяця, наскільки часто Ви помічали в себе:**	Не було зовсім	Інколи	Помірно	Часто	Дуже часто
1	Повторювані, тривожні, небажані думки	0	1	2	3	4
2	Повторювані, тривожні сни	0	1	2	3	4
3	Раптове відчуття, що щось може трапитися	0	1	2	3	4
4	Відчуття сильного занепокоєння	0	1	2	3	4
5	Підвищене серцебиття, підвищення артеріального тиску, почервоніння обличчя тощо….	0	1	2	3	4
	Протягом останнього місяця наскільки часто Ви намагалися:					
6	Уникати спогадів, думок і почуттів, пов'язаних з воєнними подіями	0	1	2	3	4
7	Уникати зовнішніх нагадувань (людей,обстановки,певних ситуацій) про воєнні події	0	1	2	3	4
	Протягом останнього місяця, наскільки часто у Вас були:					
8	Негативні думки про себе, наприклад, «я поганий/-а», «нікому не можна довіряти», «світ дуже небезпечний»	0	1	2	3	4
9	Сильні негативні почуття: страх, жах, гнів, почуття провини або сорому	0	1	2	3	4
10	Втрата інтересу до діяльності, яка раніше подобалася	0	1	2	3	4
11	Переживання дистанції, «відірваності» від інших людей	0	1	2	3	4

12	Постійне відчуття себе нещасним, неможливість відчувати любов до близьких людей	0	1	2	3	4
	Протягом останнього місяця, наскільки часто у Вас проявлялися:					
13	Роздратованість, спалахи гніву, агресивність	0	1	2	3	4
14	Ризикованаповедінкаабо діяльність, яка може заподіяти Вам шкоду	0	1	2	3	4
15	Відчуття настороженості, очікування небезпеки	0	1	2	3	4
16	Знервованість, часті здригання	0	1	2	3	4
17	Труднощі у концентраціїуваги	0	1	2	3	4
18	Проблеми із засинанням, безсоння	0	1	2	3	4

Додаток В

Методика діадного коупінгу (Dyadic coping inventory) G. Bodenman

Інструкція: відповідаючи на запитання будьте щирі з собою та з нами, старайтесь довго не задумуватись над відповідями, адже немає відповідей правильних чи не правильних. Використовуйте такі відповіді: “Дуже рідко”, “Рідко”, “Іноді”, “Часто”, “Дуже часто”

(a) Здатність говорити про свій стрес

Що Ви робите, коли відчуваєте, себе в стресі чи обтяжені чимось?

1. Я радий/-а практичній підтримці, діловим порадам і допомозі від партнера.

2. Я прошу свого партнера взяти на себе турботи і справи, коли я перевантажений/-на.

3. Я показую партнерові, що почуваю себе пригнічено і мені погано.

4. Я відкрито говорю своєму партнерові, коли я переживаю стрес і потребую її/його емоційної підтримки.

(b) Здатність підтримувати партнера

Як Ви реагуєте на висловлювання партнера про неприємності?

1. Я даю партнерові відчути, що я розумію і що мені цікаво довідатись про причину його/її неприємностей

2. Я солідарна/-ий з ним/нею і кажу, що мені теж знайоме це почуття.

3. Я кажу своєму партнерові, що не все так погано і допомагаю побачити ситуацію по-іншому та побачити перспективи вирішення.

4. Я слухаю її/його, даю можливість виговоритись, підбадьорюю.

5. Я намагаюсь доцільно проаналізувати проблему мого партнера, щоб допомогти їй/йому зрозуміти проблему та змінити ситуацію.

(c) Делегований копінг

Що Ви робите, щоб полегшити стрес партнера?

1. Я беру на себе справи і турботи, щоб зменшити навантаження партнера.

2. Я вдаюся до конкретних дій, коли у мого партнера багато справ, щоб зменшити навантаження.

(d) Негативний копінг

Як Ви реагуєте на розповіді партнера про його неприємності?

1. Я докоряю докоряю своєму партнерові, що він/вона недостатньо зусиль прикладає, щоб впоратись з ситуацією

2. Неприємності свого партнера я не схильний/-а сприймати серйозно

3. Я схильний/-на уникати партнера, який переживає неприємності

4. Я вважаю, що мій партнер має сам впоратись зі своїми проблемами, допомагаю, але не охоче.

(i) **Загальний діадичний копінг**

Як Ви з партнером справляєтесь з неприємностями, які стосуються Вас обох?

1. Ми намагаємось разом впоратись з проблемою і шукаємо конкретні рішення.

2. Ми серйозно ставимось до проблеми і аналізуємо, що слід зробити.

3. Ми допомагаємо один одному подивитись на проблему по-іншому.

4. Ми розслабляємось разом: робимо один одному масаж, плаваємо разом, слухаємо музику.

5. Ми ніжні один з одним, спимо разом і, таким чином, намагаємось справитись зі стресом

Додаток Г

Шкала «Задоволеність сексуальним життям з багатовимірного опитувальника сексуальності (MSQ-UA)

Інструкція: оцініть, будь ласка, рівень задоволення вашим сексуальними стосунками

1 –зовсім не характерно для мене

2 –більше ні, аніж так

3 –і так, і ні. Важко відповісти

4 –більше так, аніж ні

5 –це точно характерно мені

Запитання:

1. Я задоволений (-а) тим, як задовольняються мої сексуальні потреби
2. Я задоволений (-на) своїми сексуальними стосунками.
3. Мої сексуальні стосунки відповідають моїм очікуванням.
4. Порівняно з більшістю інших людей, мої сексуальні стосунки дуже добрі.
5. Я задоволений (-на) своїм сексуальним життям.

Додаток Е

Методика задоволеності стосунками

Hendrick, S. S. (RELATIONSHIP ASSESSMENT SCALE)

Інструкція: Твердження представлені нижче мають на меті допомогти Вам описати Ваші стосунки з партнером. Будь ласка, оцініть кожне твердження за шкалою від 1 до 5, де 1 – найменший, а 5 – найбільший ступінь згоди чи вираженості певної якості у стосунках.

1.Наскільки добре Ваш партнер задовольняє Ваші потреби?

2.Загалом, наскільки Ви задоволені своїми стосунками?

3.У порівнянні з більшістю, наскільки добрими є Ваші стосунки?

4.Як часто Ви думаєте, що було би краще взагалі не потрапляти у ці взаємини?

5.НаскількиВашістосунки відповідаютьВашимпочатковим очікуванням?

6.Наскільки сильно Ви любите свого партнера?

7.Наскільки багато проблем у Ваших взаєминах?

ДОДАТОК Ж

Показники альфа-Кронбаха

Таблиця Ж.1 - Показники альфа-Кронбаха. Шкали методики ПТСР

Summary for scale: Mean=29,4444 Std.Dv.=13,1456 Valid N:144
Cronbach alpha: ,902944 Standardized alpha: ,902000
Average inter-item corr.: ,346253

variable	Mean if deleted	Var. if deleted	StDv. if deleted	Itm-Totl Correl.	Alpha if deleted
ЧЕРЕЗ ПОДІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВІЙНОЮ протягом останнього місяця, наскільки З Ви помічали в себе: [Повторювані, тр	27,52778	149,9437	12,24515	0,712662	0,893075
ЧЕРЕЗ ПОДІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВІЙНОЮ протягом останнього місяця, наскільки З Ви помічали в себе: [Повторювані, тривожні с	28,10417	155,3017	12,46201	0,554169	0,897843
ЧЕРЕЗ ПОДІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВІЙНОЮ протягом останнього місяця, наскільки З Ви помічали в себе: [Раптове відчуття, що щ	27,69444	151,7261	12,31771	0,624456	0,895649
ЧЕРЕЗ ПОДІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВІЙНОЮ протягом останнього місяця, наскільки З Ви помічали в себе: [Відчуття сильного занеп	27,60417	147,8503	12,15937	0,764836	0,891291
ЧЕРЕЗ ПОДІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВІЙНОЮ протягом останнього місяця, наскільки З Ви помічали в себе: [Підвищене серцебиття,	28,02083	155,3259	12,46298	0,505256	0,899239
Протягом останнього місяця наскільки З Ви намагалися: [Уникати спогадів, думок і почуттів, пов'язаних з воєнними подіями]	27,84722	156,7683	12,52072	0,472058	0,900151
Протягом останнього місяця наскільки З Ви намагалися: [Уникати зовнішніх нагадувань (людей?, обставини, певних ситуац	27,96528	153,6307	12,39479	0,528422	0,898627
Протягом останнього місяця, наскільки З у Вас були: [Негативні думки про себе, наприклад, «я поганий?/-а», «нікому не можу	27,72222	154,1173	12,41440	0,527469	0,898616
Протягом останнього місяця, наскільки З у Вас були: [Сильні негативні почуття: страх, жах, гнів, почуття провини або сорому	27,47222	149,7492	12,23721	0,705912	0,893196
Протягом останнього місяця, наскільки З у Вас були: [Втрата інтересу до діяльності, яка раніше подобалася]	27,66667	153,6667	12,39624	0,534336	0,898423
Протягом останнього місяця, наскільки З у Вас були: [Переживання дистанції?, «відірваності» від інших людей?]	27,67361	154,7198	12,43864	0,453974	0,901283
Протягом останнього місяця, наскільки З у Вас були: [Постій?не відчуття себе нещасним, неможливість відчувати любов до і	28,05556	152,8164	12,36189	0,561595	0,897574
Протягом останнього місяця, наскільки З у Вас проявлялися: [Роздратованість, спалахи гніву, агресивність]	27,52083	156,8607	12,52440	0,475461	0,900036
Протягом останнього місяця, наскільки З у Вас проявлялися: [Ризикована поведінка або діяльність, яка може заподіяти Вам	28,90972	165,7488	12,87435	0,221415	0,905617
Протягом останнього місяця, наскільки З у Вас проявлялися: [Відчуття настороженості, очікування небезпеки]	27,83333	153,0417	12,37100	0,629552	0,895696
Протягом останнього місяця, наскільки З у Вас проявлялися: [Знервованість, часті здригання]	27,93750	155,3364	12,46340	0,539021	0,898244
Протягом останнього місяця, наскільки З у Вас проявлялися: [Труднощі у концентрації? уваги]	27,38194	151,5555	12,31079	0,601654	0,896310

Таблиця Ж.2 - Показники альфа-Кронбаха. Шкали методики діадного коупінгу

Summary for scale: Mean=72,4792 Std.Dv.=10,3031 Valid N:144
Cronbach alpha: ,821003 Standardized alpha: ,807710
Average inter-item corr.: ,173726

variable	Mean if deleted	Var. if deleted	StDv. if deleted	Itm-Totl Correl.	Alpha if deleted
Що Ви робите, коли відчуваєте, себе в стресі чи обтяжені чимось? [Я радий/-а практичній підтримці, діловим порадам і допом	69,09028	93,3321	9,66085	0,472335	0,808947
Що Ви робите, коли відчуваєте, себе в стресі чи обтяжені чимось? [Я прошу свого партнера взяти на себе турботи і справи, ко	69,68056	95,3146	9,76292	0,400960	0,812809
Що Ви робите, коли відчуваєте, себе в стресі чи обтяжені чимось? [Я показую партнерові, що почуваю себе приємно і мені	69,02778	96,2631	9,81138	0,325082	0,817153
Що Ви робите, коли відчуваєте, себе в стресі чи обтяжені чимось? [Я відкрито говорю своєму партнерові, коли я переживаю с	68,80556	91,2955	9,55487	0,527694	0,805601
Як Ви реагуєте на висловлювання партнера про неприємності? [Я даю партнерові відчути, що я розумію і що мені цікаво дов	68,25694	97,6215	9,88036	0,535302	0,809878
Як Ви реагуєте на висловлювання партнера про неприємності? [Я солідарна/-ий з ним/нею і кажу, що мені теж знайома це по	68,52084	96,3468	9,81564	0,495452	0,809491
Як Ви реагуєте на висловлювання партнера про неприємності? [Я кажу своєму партнерові, що не все так погано і допомагаю	68,75694	94,8784	9,74056	0,479774	0,809084
Як Ви реагуєте на висловлювання партнера про неприємності? [Я слухаю її/його, даю можливість виговоритись, підбадьорюю	68,24306	95,3229	9,76334	0,577697	0,806466
Як Ви реагуєте на висловлювання партнера про неприємності? [Я намагаюсь доцільно проаналізувати проблему мого партнер	68,59722	93,1572	9,65180	0,554126	0,805267
Що Ви робите, щоб полегшити стрес партнера? [Я беру на себе справи і турботи, щоб зменшити навантаження партнера.]	69,06250	98,8086	9,94025	0,286111	0,818085
Що Ви робите, щоб полегшити стрес партнера? [Я вдаюся до конкретних дій, коли у мого партнера багато справ, щоб зменш	68,97916	95,0343	9,74855	0,481197	0,809104
Як Ви реагуєте на розповіді партнера про його неприємності? [Я докоряю докоряю своєму партнерові, що він/вона недостат	70,96528	105,5752	10,27498	-0,048885	0,829701
Як Ви реагуєте на розповіді партнера про його неприємності? [Неприємності свого партнера я не схильний/-а сприймати серй	71,00000	107,5278	10,36956	-0,159345	0,834648
Як Ви реагуєте на розповіді партнера про його неприємності? [Я схильний/-на уникати партнера, який переживає неприємнос	71,08334	109,4931	10,46389	-0,296359	0,836682
Як Ви реагуєте на розповіді партнера про його неприємності? [Я вважаю, що мій партнер має сам впоратись зі своїми пробле	70,95834	109,4010	10,45950	-0,263089	0,838202
Як Ви з партнером справляєтесь з неприємностями, які стосуються Вас обох? [Ми намагаємось разом впоратись з проблемо	68,43750	93,9961	9,69516	0,582058	0,805028
Як Ви з партнером справляєтесь з неприємностями, які стосуються Вас обох? [Ми серйозно ставимось до проблеми і аналізу	68,54861	94,2060	9,70598	0,571020	0,805539
Як Ви з партнером справляєтесь з неприємностями, які стосуються Вас обох? [Ми допомагаємо один одному подивитись на	68,54861	94,9282	9,74311	0,484255	0,808935
Як Ви з партнером справляєтесь з неприємностями, які стосуються Вас обох? [Ми розслабляємось разом: робимо один одно	69,38889	92,0154	9,59247	0,449992	0,810380
Як Ви з партнером справляєтесь з неприємностями, які стосуються Вас обох? [Ми ніжні один з одним, слимо разом і, таким ч	68,79861	90,2303	9,49896	0,535548	0,804950
Наскільки добре Ви справляєтеся з неприємностями як пара? [Я задоволений/-на підтримкою мого партнера і нашою здатніс	68,68750	93,9232	9,69140	0,516491	0,807167
Наскільки добре Ви справляєтеся з неприємностями як пара? [Я вважаю, що підтримка мого партнера та наша здатність доп	68,62500	92,4566	9,61544	0,602645	0,803014

Продовження Додатку Ж

Показники альфа-Кронбаха

Таблиця Ж.3 - Показники альфа-Кронбаха. Шкали методики дослідження задоволеності сексуальним життям

variable	Summary for scale: Mean=18,8958 Std.Dv.=5,56553 Valid N:144 (Cronbach alpha: ,958122 Standardized alpha: ,958003 Average inter-item corr.: ,824452 Mean if deleted	Var. if deleted	StDv. if deleted	Itm-Totl Correl.	Alpha if deleted
[Я задоволений (-а) тим, як задовольняються мої сексуальні потреби]	15,11806	20,10412	4,483762	0,868713	0,950421
[Я задоволений (-на) своїми сексуальними стосунками.]	15,11111	19,75154	4,444271	0,894366	0,946136
[Мої сексуальні стосунки відповідають моїм очікуванням.]	15,25000	19,57639	4,424521	0,896388	0,945798
[Порівняно з більшістю інших людей, мої сексуальні стосунки дуже добрі.]	14,97222	20,66590	4,545976	0,834026	0,956023
[Я задоволений (-на) своїм сексуальним життям.]	15,13194	19,36454	4,400516	0,918106	0,942053

Таблиця Ж.4 - Показники альфа-Кронбаха. Шкали методики «Задоволеність стосунками»

variable		Summary for scale: Mean=28,1806 Std.Dv.=5,07104 Valid N:144 Cronbach alpha: ,846784 Standardized alpha: ,861891 Average inter-item corr.: ,494779 Mean if deleted	Var. if deleted	StDv. if deleted	Itm-Totl Correl.	Alpha if deleted
1.	Наскільки добре Ваш партнер задовольняє Ваші потреби?	24,29167	18,85938	4,342738	0,720815	0,809371
2.	Загалом, наскільки Ви задоволені своїми стосунками?	24,14583	18,20790	4,267072	0,805110	0,796586
3.	У порівнянні з більшістю, наскільки добрими є Ваші стосунки?	23,83333	19,02778	4,362084	0,806603	0,801624
4.	Як часто Ви думаєте, що було би краще взагалі не потрапляти у ці взаємини?	23,93056	20,07851	4,480905	0,400335	0,860805
5.	Наскільки Ваші стосунки відповідають Вашим початковим очікуванням?	24,47222	17,74923	4,212983	0,649615	0,819461
6.	Наскільки сильно Ви любите свого партнера?	23,70139	20,50111	4,527815	0,607716	0,827530
7.	Наскільки багато проблем у Ваших взаєминах?	24,70833	20,26215	4,501350	0,403688	0,858467

Додаток И

Дані описової статистики

Таблиця И.1 - Дані описової статистики загальним показником ПТСР, загальним показником методики задоволення сексуальним життям, загальним показником діадного коупінгу, загальним показником задоволення стосунками

Variable	Descriptive Statistics					
	Valid N	Mean	Median	Minimum	Maximum	Std.Dev.
ПТСР	144	29,44444	29,50000	4,00000	57,00000	13,14565
Задоволення сексуальним життям	144	18,89583	20,00000	5,00000	25,00000	5,56553
Загальний діадний коупінг	144	77,01389	78,00000	43,00000	97,00000	10,76123
Задоволення стосунками	144	24,73611	25,00000	13,00000	35,00000	3,47214

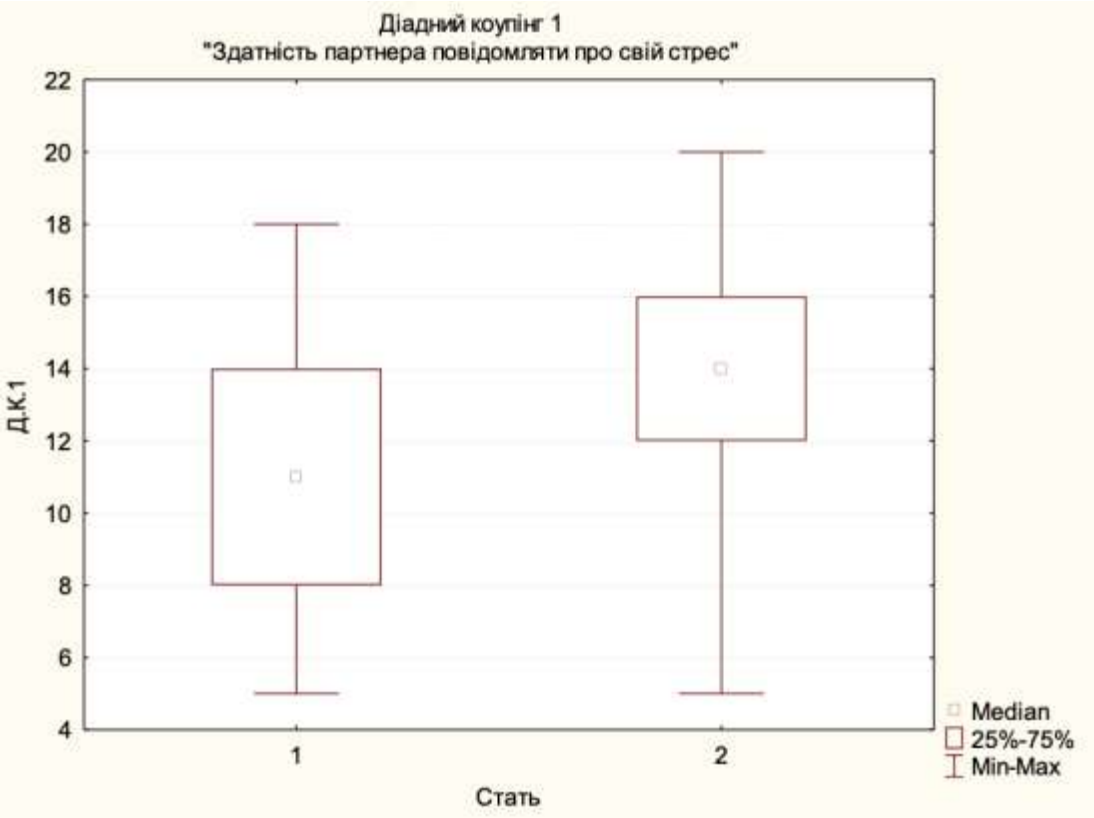
Таблиця И.2 - Результати перевірки даних на узгодженість із нормальним розподілом (згідно критерію Шапіро-Вілкса)

Назва Шкали	Показник Шапіро-Вілкса
Благополуччя	Shapiro-Wilk W=,94646, p=,00002
Загальний показник ПТСР	Shapiro-Wilk W=,97805, p=,02057
Кластер B	Shapiro-Wilk W=,97022, p=,00315
Кластер C	Shapiro-Wilk W=,93656, p=,00000
Кластер D	Shapiro-Wilk W=,97698, p=,01577
Кластер E	Shapiro-Wilk W=,96971, p=,00280
Загальний показник діадного коупінгу	Shapiro-Wilk W=,89511, p=,00000
Шкала ДК 1 – комунікація про стрес	Shapiro-Wilk W=,98180, p=,05277
Шкала ДК 2 – підтримуючий ДК	Shapiro-Wilk W=,96020, p=,00035

Шкала ДК 3 – делегований ДК	Shapiro-Wilk W=,95459, p=,00011
Шкала ДК 4 – негативний ДК	Shapiro-Wilk W=,94236, p=,00001
Шкала ДК 5 – спільний ДК	Shapiro-Wilk W=,96641, p=,00133
Задоволеність сексуальним життям	Shapiro-Wilk W=,86711, p=,00000
Задоволеність романтичними стосунками	Shapiro-Wilk W=,96755, p=,00171

Дані описової статистики

Таблиця И. 3 - Показники порівняння статевих відмінностей за шкалами методики діадного коупінгу (стратистичний критерій Стьюдента)

Додаток К

Результати кореляційного аналізу

Таблиця К.1 - Результати кореляційного аналізу з суб'єктивною оцінкою благополуччя, задоволеністю сексуальним життям, задоволеністю стосунками та здатністю до діадного коупінгу

Spearman Rank Order Correlations
MD pairwise deleted
Marked correlations are significant at p <.05000

Variable	Благополуччя	Зад.Секс	Заг.діа.коп	Д.К.1	ДК2	ДК3	ДК4	ДК5	Заг.задов
ПТСР	-0,318541	-0,198055	-0,044280	0,021907	-0,042971	0,058255	0,032513	-0,096464	-0,000163
CLB	-0,199363	-0,121322	0,036708	0,049401	0,050209	0,032289	0,110324	-0,023188	0,118674
CLC	-0,156027	-0,135537	0,022315	0,006653	0,029593	0,090677	0,109420	-0,000700	0,047268
CLD	-0,366753	-0,223168	-0,144452	-0,024251	-0,125519	-0,014167	-0,075021	-0,186281	-0,088425
CLE	-0,200310	-0,106733	0,001002	0,027445	-0,018915	0,123097	0,013285	-0,025562	-0,007272

	Благополуччя	**Задоволеність сексуальним життям**	**Загальний діадний коупінг**	**Д.К.1**	**ДК2**	**ДК3**	**ДК4**	**ДК5**	**Задоволення стосунками**
ПТСР	-0,318541	-0,198055	0̄,044280	0,021907	0̄,042971	0,058255	0,032513	0̄,096464	-0,000163
CLB	-0,199363	-0,121322	0,036708	0,049401	0,050209	0,032289	0,110324	0̄,023188	0,118674
CLC	-0,156027	-0,135537	0,022315	0,006653	0,029593	0,090677	0,109420	0̄,000700	0,047268
CLD	-0,366753	-0,223168	0̄,144452	0̄,024251	0̄,125519	0̄,014167	0̄,075021	0̄,186281	-0,088425
CLE	-0,200310	-0,106733	0,001002	0,027445	0̄,018915	0,123097	0,013285	0̄,025562	-0,007272

Таблиця К.2 - Кореляційний аналіз методики діадного коупінгу з суб'єктивною оцінкою благополуччя, задоволеністю сексуальним життям та задоволеністю стосунками

Variable	Spearman Rank Order Correlations MD pairwise deleted Marked correlations are significant at p <,05000 Благополуччя	Зад.Секс	Заг.задов
Заг.діа.коп	0,259162	0,361761	0,405570
Д.К.1	0,118714	0,104788	0,050271
ДК2	0,168404	0,239135	0,320545
ДК3	0,134653	0,201813	0,216641
ДК4	0,170017	0,253164	0,376002
ДК5	0,244205	0,466521	0,498445

	Благополуччя	**Зад.Секс**	**Заг.задов**
Заг.діа.коп	0,259162	0,361761	0,405570
Д.К.1	0,118714	0,104788	0,050271
ДК2	0,168404	0,239135	0,320545
ДК3	0,134653	0,201813	0,216641
ДК4	0,170017	0,253164	0,376002
ДК5	0,244205	0,466521	0,498445

Додаток Л

Результати регресійного аналізу

N=144	Regression Summary for Dependent Variable: ПТСР R= ,38005407 R?= ,14444110 Adjusted R?= ,10697136 F(6,137)=3,8549 p<,00138 Std.Error of estimate: 12,423					
	Beta	Std.Err. of Beta	B	Std.Err. of B	t(137)	p-level
Intercept			25,97139	10,68171	2,43139	0,016333
Благополуччя	-0,230965	0,085914	-2,02196	0,75213	-2,68832	0,008072
ДК 3	0,129510	0,084167	0,92255	0,59955	1,53872	0,126178
Задоволення сексуальним життям	-0,185513	0,091188	-0,43818	0,21538	-2,03439	0,043842
Загальне задоволення	0,210658	0,100374	0,79756	0,38002	2,09873	0,037676
ДК 4	0,091502	0,087989	0,48604	0,46738	1,03994	0,300202